

Briselē, 9.12.2015.
COM(2015) 635 final

2015/0288 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2015) 274}

{SWD(2015) 275}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Ar Komisijas 2015. gada 6. maijā pieņemto Digitālā vienotā tirgus stratēģiju¹ tiek pieteikta likumdošanas iniciatīva attiecībā uz saskaņotiem noteikumiem par digitālā satura un preču tiešsaistes pārdošanu. Šo iniciatīvu veido i) priekšlikums par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem un ii) priekšlikums par dažiem preču tiešsaistes² un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem.

Kā paziņots Komisijas 2015. gada darba programmā, šajos divos priekšlikumos ir izmantota pieredze, kas gūta pārrunās, strādājot pie regulas par vienotajiem Eiropas tirdzniecības noteikumiem. Īpaši jāuzsver, ka tie vairs neseko izvēles regulējuma un vispusīga noteikumu kopuma pieejai. Tā vietā šie priekšlikumi satur mērķtiecīgu un pilnībā saskaņotu noteikumu kopumu. Priekšlikumi balstās arī uz virkni grozījumu, kurus Eiropas Parlaments veicis pirmajā lasījumā saistībā ar priekšlikumu regulai par vienotajiem Eiropas tirdzniecības noteikumiem, proti, piemērošanas jomas ierobežošanas attiecībā uz preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanu un piemērošanas jomas paplašināšana, ietverot konkrētu digitālo saturu, ko sniedz apmaiņā pret cita veida atlīdzību, nevis naudu.

Lai arī šis paskaidrojuma raksts aptver konkrēti priekšlikumu par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem, daļa šī paskaidrojuma raksta, kurā izskaidroti šā priekšlikuma iemesli, attiecas uz abiem priekšlikumiem, jo šie abi priekšlikumi ir paredzēti kā vienots kopums ar kopīgiem mērķiem.

• Priekšlikuma iemesli un mērķi

Priekšlikumu vispārīgais mērķis ir veicināt ātrāku digitālā vienotā tirgus izveides radīto iespēju izaugsmi patērētāju un uzņēmumu labā. Likvidējot galvenos ar līgumtiesībām saistītos šķēršļus pārrobežu tirdzniecībā, priekšlikumos izvirzītie noteikumi samazinās gan sarežģītā tiesiskā regulējuma radīto neskaidrību patērētājiem un uzņēmumiem, gan arī uzņēmumu izmaksas, kas rodas atšķirību līgumtiesībās dēļ.

39 % uzņēmumu, kas pārdod tiešsaistē, bet ne pāri robežām, norāda uz atšķirīgām valstu līgumtiesībām kā vienu no galvenajiem šķēršļiem pārrobežu tirdzniecībā³. Tas jo īpaši attiecināms uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem nederīgu produktu gadījumā, kā norāda 49 % ES mazumtirgotāju, kuri pārdod tiešsaistē, un 67 % no tiem, kuri patlaban mēģina pārdod vai apsver pārrobežu pārdošanu tiešsaistē⁴. Atšķirīgas valstu līgumtiesības ir radījušas vienreizējas izmaksas aptuveni 4 miljardu EUR apmērā mazumtirgotājiem darījumos starp uzņēmumiem un patērētājiem; šīs izmaksas skar galvenokārt mazos un vidējos uzņēmumus (MVU). Šo priekšlikumu mērķis ir radīt uzņēmējdarbībai draudzīgu vidi un atvieglot pārrobežu tirdzniecību uzņēmumiem, jo īpaši MVU. Būtu jāsniedz uzņēmumiem tiesiskā noteiktība un jānovērš nevajadzīgas izmaksas, kas rodas atšķirību dēļ valstu tiesību aktos, pārdodot preces un digitālo saturu ārpus savas valsts tirgus.

Tikai 18 % patērētāju, kuri 2014. gadā izmantoja internetu privātiem nolūkiem, veica pirkumus tiešsaistē citā ES valstī, savukārt 55 % patērētāju veica pirkumus savā valstī⁵.

¹ COM(2015) 192 final, <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>

² Šajā paskaidrojuma rakstā jebkāda atsauce uz "tiešsaistes pārdošanu" saprotama kā "tiešsaistes un cita veida distances pārdošana"

³ Eiropas Komisijas ziņojums Nr. 396 "Mazumtirgotāju attieksme pret pārrobežu tirdzniecību un patērētāju aizsardzību" (2015. g.).

⁴ Eiropas Komisijas ziņojums Nr. 413 "Uzņēmumi, kas veic tiešsaistes darbības" (2015. g.), sadalījums pa nozarēm (tikai B2C).

⁵ Eurostat apsekojums par IST lietošanu mājās un individuālām vajadzībām (2014. g.)

Patērētāji nejutās pārliecināti, iepērkoties tiešsaistē pāri robežām, un uzskata, ka ir labāk pasargāti, iepērkoties tiešsaistē savā valstī, kur darbojas viņiem pazīstami vietējie tiesību akti. Viens no galvenajiem iemesliem ir viņu nedrošība par galvenajām līgumiskajām tiesībām. Atšķirīgi valstu regulējumi arīdzan ir šķērslis efektīvai patērētāju tiesību īstenošanai. Tā rezultātā patērētāji zaudē iespējas un saskaras ar šaurāku preču piedāvājuma klāstu par mazāk konkurētspējīgām cenām. Turklāt, tā kā patērētāji nejutās droši, iepērkoties tiešsaistē pāri robežām, viņi nevar izmantot dažādās dalībvalstīs pastāvošo cenu atšķirību sniegtās priekšrocības, un tādējādi zaudē būtiskas potenciālās iespējas.

Ir nepieciešama ātra rīcība attiecībā uz preču pārdošanu tiešsaistē. Tajā pat laikā distances pārdošanas noteikumu saskaņošana var radīt risku, ka distances pārdošanu regulējošie noteikumi atšķiras no noteikumiem, kas regulē pārdošanu klātienē. Ņemot vērā multikanālu izplatīšanas modeļa (t. i., vienlaicīga tirdzniecība pa vairākiem kanāliem, piemēram, veikalā, tiešsaistē vai cita veida distances pārdošana) nozīmes palielināšanos, Komisija veiks pasākumus, lai novērstu šādu iznākumu un nodrošinātu patērētājiem un tirgotājiem iespēju paļauties uz saskaņotu tiesisko regulējumu, kas vienkārši piemērojams jebkur ES.

Tāpēc Komisija kopā ar pašreizējo priekšlikumu ir uzsākusi padziļinātu pastāvošo ES patērētāju tiesību aktu analīzi tās Normatīvās atbilstības un izpildes programmas kontekstā. Dati, kas iegūti, analizējot atbilstības pārbaudes rezultātus par Patēriņa preču pārdošanas un garantiju direktīvas piemērošanu preču pārdošanai klātienē, visticamāk būs pieejami 2016. gada otrajā pusē. Lai arī šie dati un tādēļ arī atbilstības pārbaudes rezultāti šobrīd vēl nav pieejami, iespējamus secinājumus, ja tie norādīs uz nepieciešamību pēc Komisijas iniciatīvas attiecībā uz preču pārdošanu klātienē, likumdevējas iestādes varētu ņemt vērā, izskatot priekšlikumu par preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanu.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem politikas jomā**

Šā priekšlikuma svarīgākās materiālās tiesību normas aptver galvenās atšķirības valstu patērētāju tiesību imperatīvajos noteikumos, kas joprojām pastāv pēc tam, kad dalībvalstis ir ieviesušas minimālos saskaņošanas noteikumus, kas ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 1999/44/EK (1999. gada 25. maijs) par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām⁶. Tieši šīs galvenās valstu noteikumu atšķirības ietekmē tirgotāju lēmumu, vai un kādā apjomā veikt preču pārrobežu pārdošanu.

Lai arī priekšlikums balstās uz Direktīvas 1999/44/EK noteikumiem, tas paredz pilnībā saskaņot preču atbilstības kritērijus, patērētājiem pieejamo tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhiju un noteikumus par apgrieztu pierādīšanas pienākumu un likumiskās garantijas periodu. Turklāt daži esošās Direktīvas 1999/44/EK elementi ir precizēti, piemēram, tas, ka patērētājam būs tiesības izbeigt līgumu vai saņemt cenas atlaidi, ja pārdevējs nesalabo vai neaizvieto preces atbilstošā laikposmā. Atšķirībā no Direktīvas 1999/44/EK noteikumiem, patērētājam būs tiesības izbeigt līgumu arī sīku defektu gadījumā. Tāpat, atšķirībā no Direktīvas 1999/44/EK noteikumiem, šā priekšlikuma ietvaros patērētājam nebūs pašreiz vairāku valstu tiesību aktos paredzētā pienākuma informēt pārdevēju par preču defektu noteiktā laikposmā no šī defekta atklāšanas. Būtiskas izmaiņas, salīdzinot ar Direktīvu 1999/44/EK, protams, ir apgrieztā pierādīšanas pienākuma termiņa pagarināšana līdz diviem gadiem. Tāpat kā Direktīvā 1999/44/EK, arī priekšlikumā ir atstātas tiesību normas attiecībā uz patērētāja tiesībām saņemt kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies šādas neatbilstības valsts tiesību aktiem dēļ.

6

OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

Turklāt priekšlikums papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK⁷, kurā jau pilnībā saskaņoti daži noteikumi preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanai (galvenokārt prasības par papildu informācijas sniegšanu pirms līgumu noslēgšanas un atteikuma tiesības). Tāpat priekšlikums papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību)⁸, ar kuru, cita starpā, ir daļēji iedibināti saskaņoti noteikumi par elektroniskiem līgumiem.

Šis priekšlikums nesaskaņo noteikumus par negodīgiem līgumu noteikumiem un tādēļ tas neietekmē Padomes Direktīvu 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos⁹.

Priekšlikums ir saderīgs ar spēkā esošajiem ES noteikumiem par piemērojamajiem tiesību aktiem un jurisdikciju digitālajā vienotajā tirgū¹⁰. Digitālajā vidē arī piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās¹¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)¹², kas paredz noteikumus kompetentās jurisdikcijas un piemērojamo tiesību aktu noteikšanai. Šie instrumenti ir pieņemti salīdzinoši nesen, un likumdošanas procesā tika rūpīgi apsvērta interneta ietekme. Dažos noteikumos, jo īpaši tajos, kas attiecas uz patērētāju līgumiem, ņemti vērā tieši interneta darījumi. Šo noteikumu mērķis ir patērētāju aizsardzība *inter alia* digitālajā vienotajā tirgū, sniedzot tiem iespēju izmantot tās dalībvalsts imperatīvos noteikumus, kurā tie pastāvīgi dzīvo. Tā kā pašreizējais priekšlikums attiecībā uz preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanu tiecas saskaņot galvenās patērētāju aizsardzību regulējošās imperatīvās normas, tirgotājiem vairs nebūs jāsaskaras ar šāda mēroga atšķirībām 28 dažādās tiesību sistēmās. Līdz ar jaunajiem šajā priekšlikumā izklāstītajiem līgumu noteikumiem preču tiešsaistes vai cita veida distances pārdošanai, pašreiz spēkā esošie starptautisko privāttiesību noteikumi kopā veidos skaidru tiesisko regulējumu pirkšanai un pārdošanai Eiropas digitālajā tirgū, kas ņems vērā gan patērētāju, gan uzņēmumu intereses. Tādējādi šis leģislatīvā akta priekšlikums neprasa veikt nekādas izmaiņas pašreizējā ES starptautisko privāttiesību regulējumā, tostarp Regulā (EK) Nr. 593/2008 (Roma I).

Priekšlikums papildina ES nozaru tiesību aktus un ļauj ar tiem, piemēram, ekodizaina¹³ un energoefektivitātes¹⁴ marķējuma tiesību aktiem, to īstenošanas un deleģētajiem aktiem, ieviest noturības prasības produktiem, piemēram, prasības sniegt informāciju par noturību.

⁷ OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.

⁸ OV L 178, 17.7.2000., 1-16. lpp.

⁹ OV L 95, 21.4.1993., 29-34. lpp.

¹⁰ Sīkāks ES noteikumu izklāsts par piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju digitālajā vienotajā tirgū atrodams Komisijas dienesta darba dokumenta 7. pielikumā, kas satur ietekmes novērtējumu, kas pievienots Priekšlikumiem Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem (SWD(2015)275).

¹¹ OV L 351, 20.12.2012., 1-32. lpp.

¹² OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem, OV L 285, 31.10.2009., 10-35. lpp.

- **Atbilstība citām Savienības politikām**

Digitālā vienotā tirgus stratēģija paredz visaptverošu pieeju, risinot jautājumus, kas saistīti ar galvenajiem pārrobežu e-komercijas attīstības šķēršļiem digitālā vienotā tirgus ietvaros. Priekšlikums ir jāskata šādas visaptverošas pieejas kontekstā. Tā ietver cita starpā iniciatīvas, kas saistītas ar platformu nozīmi, Eiropas mākoņdatošanas iniciatīvu, PVN slogu un paku piegādi. Tā ietver arī iniciatīvas, kas saistītas ar izpildi / tiesisko aizsardzību, t. i., platformas strīdu izšķiršanai tiešsaistē¹⁵ stāšanos spēkā un Regulas (EK) Nr. 2006/2004 (2004. gada 27. oktobris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā¹⁶ pārskatīšanu. Pilnībā saskaņoti līgumtiesību noteikumi ES jo īpaši arī veicinās koordinētus izpildes pasākumus, kurus veic iestādes, kuras ir atbildīgas par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jautājumos¹⁷.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pants, un tā galvenais mērķis ir iekšējā tirgus izveides un darbības uzlabošana.

Pastāvošās atšķirības patērētāju līgumtiesību noteikumos attur tirgotājus no pārrobežu pārdošanas tiešsaistē, jo ir nepieciešams pielāgot viņu līgumus atšķirīgām imperatīvajām patērētāju līgumtiesību normām dažādās dalībvalstīs, uz kurām viņi eksportē, tādējādi radot papildu izmaksas, kas saistītas ar līgumtiesībām. Patērētāji nav pārliecināti par to, kādas ir viņu pamata līgumiskās tiesības, iepērkoties ārzemēs, un tādēļ dod priekšroku pirkumiem vietējā tirgū. Šīs problēmas tieši ietekmē iekšējā tirgus izveidi un darbību, kā arī ierobežo konkurenci.

Galvenais cēlonis atšķirībām valstu imperatīvajās normās, ko dalībvalstīs piemēro patēriņa preču pārdošanas līgumiem, ir valstu imperatīvās normas, kas pārsniedz minimālās prasības ES minimālās saskaņošanas direktīvās^{18 19}. Šādas atšķirības pastāv vairākās svarīgās jomās, radot papildu izmaksas uzņēmumiem un tiesiskās noteiktības trūkumu patērētājiem.

Direktīva 1999/44/EK paredz patērētājiem pieejamo tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhiju. Ja preces neatbilst līgumā paredzētajam, patērētājs ir tiesīgs panākt preču atbilstību, vispirms pieprasot to labošanu vai nomaiņu. Tikai tad, kā otrais solis, seko iespēja patērētājam prasīt līguma darbības izbeigšanu vai cenas samazinājumu. Šo pieeju ievēro 20 dalībvalstīs²⁰,

14 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/30/ES (2010. gada 19. maijs) par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, OV L 153, 18.6.2010., 1-12. lpp.

15 Regula (ES) Nr. 524/2013 (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu izšķiršanu tiešsaistē un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK. OV L 165, 18.06.2013., 1. lpp.

16 OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

17 Šī direktīva grozīs Regulu par sadarbību patērētāju aizsardzības jomā, pievienojot atsauci uz šo direktīvu Regulas pielikumā.

18 Šī informācija galvenokārt ir iegūta no dalībvalstu paziņojumiem Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2011/83/ES 32. un 33. pantu par Direktīvas 93/13/EEK un Direktīvas 1999/44/EK transponēšanu. Pilnu paziņojuma tekstu sk.: http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/rights-contracts/directive/notifications/index_en.htm.

19 Lai arī lielākā daļa atšķirību valstu patērētāju aizsardzības noteikumos rodas no dalībvalstu atšķirīgas pieejas ES minimālās saskaņošanas direktīvu īstenošanā, ir arī dažas valstu imperatīvās patērētāju līgumtiesību normas, kuru izcelsme meklējama ārpus ES patērētāju *acquis* īstenošanas. Konkrētus piemērus sk.: ietekmes novērtējumu, kas pievienots Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem (SWD(2015)275), iedaļa 1.2., "Galvenās atšķirības patērētāju tiesību imperatīvajās līgumtiesību normās, kas ietekmē preču pārrobežu tirdzniecību".

20 Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Igaunija, Somija, Francija, Vācija, Ungārija, Itālija, Latvija, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Rumānija, Slovākija, Spānija, Zviedrija.

savukārt citas dalībvalstis vai nu piedāvā patērētājam brīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izvēli, vai arī ir ieviesušas tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhiju, to papildinot ar citiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, piemēram, tiesībām atteikties no neatbilstīgām precēm īsā termiņā.

Saskaņā ar Direktīvu 1999/44/EK dalībvalstis ir tiesīgas uzlikt patērētājiem par pienākumu informēt pārdevēju par defektu divu mēnešu laikā kopš tā atklāšanas, lai viņi varētu izmantot savas tiesības. Neziņošanas gadījumā patērētāji zaudē savas tiesības izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Kamēr 11 dalībvalstīs²¹ patērētājiem nav šāda pienākuma, 12 dalībvalstīs²² patērētājiem ir pienākums ziņot par defektu divu mēnešu laikā, bet piecās dalībvalstīs²³ patērētāju pienākums ir ziņot citā termiņā.

Saskaņā ar Direktīvu 1999/44/EK patērētājs var izmantot kādu no tiesiskās aizsardzības līdzekļiem tikai tad, ja preces bijušas neatbilstīgas piegādes brīdī. Pirmo sešu mēnešu laikā pierādīšanas pienākums ir apgriezts, uzliekot šajā periodā tirgotājam pienākumu pierādīt, ka šāds defekts piegādes laikā nav pastāvējis. 25 dalībvalstis seko šai pieejai, savukārt trīs dalībvalstis²⁴ ir nesen pagarinājušas apgrieztā pierādīšanas pienākuma piemērošanas termiņu.

Direktīva 1999/44/EK paredz, ka tirgotāju var saukt pie atbildības par piegādes laikā pastāvošiem defektiem laikposmā, kas ir ne mazāks par diviem gadiem. 23 dalībvalstis ir ieviesušas šo divu gadu periodu, vienā dalībvalstī²⁵ šis periods ir garāks, bet divās dalībvalstīs²⁶ tas ir neierobežots. Divās citās dalībvalstīs²⁷ konkrēts likumiskās garantijas periods nepastāv, tomēr patērētāju tiesības ierobežo noilgums (valstu tiesību aktos paredzētais termiņš tiesībām iesniegt prasību tiesā).

Kopumā priekšlikums novērsīs pamatbrīvību īstenošanas šķēršļus, kuri radušies atšķirīgu valstu imperatīvo normu dēļ patērētāju līgumu tiesībās, jo īpaši papildu izmaksu dēļ, kas rodas, slēdzot pārrobežu darījumus, un patērētāju nepārliecinātības par savām tiesībām dēļ, veicot pirkumus citā ES valstī — visiem šiem faktoriem ir tieša ietekme uz iekšējā tirgus izveidi un darbību, un tie ierobežo konkurenci.

Priekšlikums nodrošinās augsta līmeņa patērētāju aizsardzību, izveidojot pilnībā saskaņotu imperatīvo normu kopumu, kas saglabās un vairākos gadījumos uzlabos aizsardzības līmeni, kādu patērētājiem sniedz patlaban spēkā esošā Direktīva 1999/44/EK.

• Subsidiaritāte

Priekšlikums atbilst subsidiaritātes principam, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā.

Iniciatīvas mērķis ir likvidēt patērētāju līgumtiesību barjeras tiešsaistes tirdzniecībā un palīdzēt izveidot patiesu digitālo vienoto tirgu uzņēmumu un patērētāju labā. Dalībvalstis šo mērķi nevar pienācīgā mērā sasniegt. Direktīvā 1999/44/EK ietvertie noteikumi attiecībā uz preču pārdošanu ir minimālās saskaņošanas noteikumi, un tādēļ ļauj dalībvalstīm tos īstenot

21 Austrija, Bulgārija, Čehijas Republika, Francija, Vācija, Grieķija, Īrija, Lietuva, Luksemburga, Polija un Apvienotā Karaliste.

22 Beļģija, Horvātija, Kipra, Igaunija, Somija, Itālija, Latvija, Malta, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Spānija.

23 Saprātīgā laikposmā Dānijā un Zviedrijā, savlaicīgi Nīderlandē un nekavējoties Ungārijā (šajās valstīs paziņojumi, kas iesniegti divu mēnešu laikā, vienmēr tiek uzskatīti par noteiktajā termiņā esošiem), sešu mēnešu laikā Slovākijā.

24 Francija, Portugāle un Polija.

25 Zviedrija.

26 Somija un Nīderlande.

27 Īrija un Apvienotā Karaliste.

atšķirīgi. Tā rezultātā ir izveidojusies tiesiskā sadrumstalotība. Tikai koordinēta iejaukšanās Savienības līmenī, izmantojot pilnīgas saskaņošanas principu, ar mērķi likvidēt pastāvošās atšķirīgās valstu pieejas Eiropas Savienības patērētāju aizsardzības tiesību aktos var sekmēt iekšējā tirgus pabeigtību, atrisinot šo problēmu.

Priekšlikums balstās uz dažu svarīgāko patērētāju līgumisko tiesību pilnīgu saskaņošanu. Tādējādi tiks radīts vienots noteikumu kopums, kas nodrošinās vienādi augstu patērētāju aizsardzības līmeni visā Eiropas Savienībā, ļaujot tirgotājiem pārdot preces patērētājiem visās dalībvalstīs ar vienādiem līgumu noteikumiem. Priekšlikums būtiski samazinātu tirgotāju atbilstības nodrošināšanas izmaksas, tai pat laikā nodrošinot patērētājiem augstu aizsardzības līmeni. Tādējādi rīcība ES līmenī būtu efektīvāka nekā rīcība valstu līmenī.

Pilnīgas saskaņošanas pieeja jau ir izrādījusies sekmīga ES patērētāju aizsardzības tiesību aktos, piemēram, Direktīvas 2011/83/ES noteikumi, nodrošinot vienotu patērētāju tiesību kopumu visiem Eiropas Savienības patērētājiem, kas visās dalībvalstīs tiek interpretēts un īstenots pēc vienotiem principiem. ES līmeņa iniciatīva garantēs patērētāju tiesību saskaņotu attīstību, tai pat laikā nodrošinot, ka visi ES patērētāji gūs labumu no vienādi augsta līmeņa patērētāju aizsardzības. Tas radīs tiesisko noteiktību uzņēmumiem, kuri vēlas pārdot savas preces citās dalībvalstīs. Šādu rezultātu iespējams sasniegt tikai, rīkojoties ES līmenī.

Turklāt ES līmeņa iniciatīva garantēs patērētāju tiesību saskaņotu piemērošanu, tai pat laikā nodrošinot, ka visi ES patērētāji gūs labumu no vienādi augsta patērētāju aizsardzības līmeņa. Tādējādi tiks radīta tiesiskā noteiktība uzņēmumiem, kuri vēlas pārdot savas preces citās dalībvalstīs. Šāda iniciatīva sniegs saskaņotu tiesisko pamatu saskaņotiem izpildes pasākumiem, jo ierosinātā direktīva tiks iekļauta Regulas (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā, pielikumā. Turklāt izpildes pasākumus lielā mērā veicinās ierosinātie vienādie un pilnībā saskaņotie noteikumi. Tādējādi tie stiprinās ES tiesību aktu īstenošanu ES patērētāju labā. Šādu rezultātu iespējams sasniegt tikai, rīkojoties ES līmenī.

• **Proporcionalitāte**

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam, kas izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, jo priekšlikums nepārsniedz mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Priekšlikums nesaskaņos visus preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektus. Tā vietā tas koncentrēsies tikai uz tādu īpaši izvēlētu, svarīgāko patērētāju ES līgumisko tiesību tālāku saskaņošanu, kuras ir būtiskas pārrobežu tiešsaistes darījumos un kuras ieinteresētās personas ir atzinušas par šķēršļiem tirdzniecībā, un kuras ir nepieciešamas, lai veicinātu patērētāju uzticēšanos, veicot distances pirkumus ārzemēs. Turklāt, izvēloties direktīvu kā juridisko formu, nevis regulu, tiks panākta ievērojami mazāka iejaukšanās valstu tiesību aktos (sk. sadaļu "Juridiskā instrumenta izvēle").

• **Juridiskā instrumenta izvēle**

Komisija piedāvā divu pilnīgas saskaņošanas direktīvu kopumu: direktīvu par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem un direktīvu par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem.

Izvēle par labu direktīvai sniedz brīvību dalībvalstīm pielāgot tās īstenošanu valsts tiesību aktiem. Regulai būtu nepieciešams krietni detalizētāks un visaptverošāks regulējums nekā

direktīvai, lai tās sekas būtu tieši piemērojamas. Rezultātā tas paredzētu ievērojami lielāku iejaukšanos valstu tiesību aktos.

Izvēle par labu pilnīgai saskaņošanai radīs vienkāršus un mūsdienīgus noteikumus, kas novērsīs šķēršļus līgumtiesībās un radīs vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, tai pat laikā nodrošinot patērētājiem augstu tiesību aizsardzības līmeni visā ES.

Nesaistošs instruments, piemēram, brīvprātīgs līguma paraugs, nespētu sasniegt mērķi uzlabot iekšējā tirgus izveidi un darbību. Tirgotājiem joprojām būtu jāievēro dažādas valstu imperatīvās normas, kuras ir spēcīgā patērētāja mītnes zemē, ja tās nodrošina augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni nekā līguma paraugs, un joprojām būtu jāsaskaras ar līgumtiesībām saistītām paaugstinātām izmaksām.

3. EX POST NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Apspriešanās gaita

Tika izstrādāta plaša apspriešanās stratēģija, lai nodrošinātu daudzpusīgu dalību visā šīs iniciatīvas politikas cikla gaitā. Stratēģija balstījās sabiedriskas un mērķtiecīgas apspriešanās kombinācijā. Komisija vēlējās saņemt plašu un sabalansētu viedokļu klāstu šajā jautājumā, sniedzot visām attiecīgajām pusēm (uzņēmumiem, patērētājiem, valsts iestādēm, juristiem un akademiķiem) iespēju izteikt savu viedokli²⁸.

Sabiedriskā apspriešana: 12 nedēļu ilgā atklātā sabiedriskajā apspriešanā internetā tika iegūtas 189 atbildes no visām ieinteresēto personu kategorijām visā ES.

Mērķtiecīgas apspriešanās: ieinteresēto personu apspriešanās grupa sastāvēja no 22 organizācijām, kuras pārstāvēja plašu interešu loku. Grupa tikās 7 reizes.

Tāpat no 2015. gada jūnija līdz augustam norisinājās padziļinātas uzņēmumu aptaujas ar nolūku iegūt informāciju par izmaksām saistībā ar līgumtiesībām, ar kurām uzņēmumi saskaras, pārdodot ārzemēs.

Digitālā vienotā tirgus stratēģijas ietvaros 2015. gadā tika izmantotas divas aptaujas — patērētāju aptauja²⁹ un uzņēmumu aptauja³⁰, lai iegūtu informāciju, kas noteiktu galvenos ar pārrobežu tirdzniecību saistītos digitālā vienotā tirgus šķēršļus.

Apspriešanās ar dalībvalstīm: no 2015. gada jūnija līdz oktobrim tika organizēti trīs vienas dienas darbsemināri ar dalībvalstīm. Attiecīgie jautājumi tika apspriesti arī ar valstu tiesībsardzības iestādēm, tiekoties ar Komiteju jautājumos par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā (2015. gada aprīlī), un ar valstu iestādēm, kas atbildīgas par patērētāju aizsardzības politiku, Patērētāju aizsardzības politikas tīkla tikšanās reizē (2015. gada maijā).

Rezultātu apkopojums

Starp patērētājiem lielākā daļa respondentu atzīst, ka saskaņošana uzlabotu pārrobežu e-komerciju, taču tie atbalstītu pilnīgu saskaņošanu tikai tādā gadījumā, ja pastāvošie patērētāju

28

Sīkāku informāciju par apspriešanos sk. http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/index_en.htm

29

G/K Eiropas Komisijai, Patērētāju apsekojums, lai identificētu digitālā vienotā tirgus galvenos pārrobežu šķēršļus un to svarīgākās jomas, 2015. g.

30

Eiropas Komisijai, Patērētāju apsekojums, lai identificētu digitālā vienotā tirgus galvenos pārrobežu šķēršļus un to svarīgākās jomas, 2015. g. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf

tiesību aizsardzības līmeņi dalībvalstīs netiktu pazemināti. Respondenti arī brīdina par risku izveidot atšķirīgu regulējumu dažādos pārdošanas kanālos. Patērētāju aizsardzības asociācijas stingri iestājas pret tirgotāja mītnes zemes tiesību aktu piemērošanu jebkādā to formā. Turklāt, ņemot vērā atšķirīgās uzņēmēju un patērētāju un uzņēmēju savstarpējo līgumu īpašības un iespējamo konfliktu ar pastāvošajiem tiesību aktiem, patērētāju organizācijas neatbalsta uzņēmēju savstarpējo līgumu iekļaušanu šā priekšlikuma piemērošanas jomā. Lielākā daļa uzņēmumu atbalstītu saskaņotus ES noteikumus attiecībā uz preču pārdošanu starp uzņēmumiem un patērētājiem. Dažām uzņēmēju asociācijām bija šaubas par jebkādas rīcības nepieciešamību, taču, ja tāda tomēr tiktu uzsākta ES līmenī, viņi dotu priekšroku tirgotāja mītnes zemes tiesību aktu piemērošanai un Regulas (EK) Nr. 593/2008 (Roma I) grozījumiem. Uzņēmēju organizācijas ieteica pēc iespējas izvairīties no nozaru pieejas, kas varētu radīt atšķirīgus noteikumus tiešsaistes un bezsaistes preču un digitālā satura pārdošanai. Lielais vairākums juridisko profesiju asociāciju dotu priekšroku saskaņotiem ES noteikumiem un vienādam regulējumam gan līgumiem starp uzņēmumiem un patērētājiem, gan uzņēmumu savstarpējiem līgumiem.

Dalībvalstis kopumā atbalstītu saskaņotus noteikumus ES, taču ir piesardzīgas attiecībā uz politisko iespējamību un diferenciāciju starp tiešsaistes un bezsaistes pārdošanas noteikumiem. Dažas dalībvalstis dotu priekšroku labākai pastāvošo tiesību aktu īstenošanai, izpildei un izvērtējumam pirms tiek radīti jauni tiesību akti. Lielākā daļa dalībvalstu respondentu atbalsta tikai līgumu starp uzņēmumiem un patērētājiem iekļaušanu. Turklāt nozīmīgs skaits dalībvalstu nepārprotami iebilst pret tirgotāja mītnes zemes tiesību aktu piemērošanu jebkādā formā, tādējādi grozot Roma I regulu.

Attiecībā uz noteikumu būtību lielākā daļa patērētāju aizsardzības asociāciju atbalsta brīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izvēli, kamēr lielākā daļa respondentu starp uzņēmējiem izsakās par labu patērētāju tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhijai visā ES. Dalībvalstu viedokļi dalās: dažas dod priekšroku tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhijai, kamēr citas atbalstītu patērētāja brīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izvēli. Lielākā daļa juridiskās profesijas pārstāvošo respondentu atbalsta brīvu patērētāju tiesiskās aizsardzības līdzekļu izvēli, kamēr daži citi dod priekšroku tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhijai, atstājot iespēju pusēm vienoties. Attiecībā uz apgrieztu pierādīšanas pienākumu patērētāju organizācijas iestājas par laikposmu, kas ilgāks par sešiem mēnešiem (galvenokārt divi gadi), un gandrīz visas atbalsta garāku likumiskās garantijas periodu. Uzņēmumi vēlētos saglabāt pašreizējo sešu mēnešu apgrieztā pierādīšanas pienākuma periodu un atbalstītu pilnīgu pašreizējā divu gadu likumiskās garantijas perioda saskaņošanu. Dalībvalstis un juridisko profesiju pārstāvji pamatā atbalstītu spēkā esošo apgrieztā pierādīšanas pienākuma un likumiskās garantijas noteikumu saglabāšanu.

- **Pieredzes apkopošana un izmantošana**

Komisija balstījās uz vairākiem ekonomikas un jurisprudences pētījumiem, kuri tika pasūtīti, vai nu īpaši šīs iniciatīvas nolūkiem vai arī Digitālā vienotā tirgus stratēģijas ietvaros. Starp tiem minami 2015. gadā veikta aptauja ar nolūku noteikt galvenos digitālā vienotā tirgus šķēršļus tirdzniecībā pāri robežām³¹, Eurostat statistikas dati par 2014. gadu, Eiropas Komisijas un MVU paneļa dati³².

31

Jo īpaši sk.:

- GfK Eiropas Komisijai, Patērētāju apsekojums, lai identificētu digitālā vienotā tirgus galvenos pārrobežu šķēršļus un to svarīgākās jomas, 2015. g. http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/obstacles_dsm/docs/21.09_dsm_final_report.pdf

- Eurostat apsekojums par IST lietošanu mājāsaimniecībās un individuālām vajadzībām (2014. g.).

Salīdzinošo tiesību pētījums sniedza pārskatu par preču distances un jo īpaši tiešsaistes pārdošanas līgumos ietvertajām līgumsaistībām piemērojamām imperatīvajām normām.

• Ietekmes novērtējums

Regulējuma kontroles padome sniedza savu sākotnējo atzinumu par ietekmes novērtējuma projektu 2015. gada 16. oktobrī, kas, ņemot vērā padomes komentārus, tika grozīts un iesniegts atkārtoti. Otru atzinumu, kas apstiprināja ietekmes novērtējuma projektu, ievērojot komentārus, padome iesniedza 2015. gada 9. novembrī³³.

Pārskatītais ietekmes novērtējuma ziņojums un kopsavilkums ir publicēti kopā ar priekšlikumiem³⁴.

Izskatītās politikas alternatīvas

Ietekmes novērtējumā tika izskatītas ne tikai iespējamās sekas, ja politika netiks mainīta, bet arī sekojošas politikas alternatīvas: i) 1. variants: mērķtiecīgi pilnībā saskaņoti noteikumi precēm un digitālajam saturam; ii) 2. variants: tirgotāja mītnes zemes tiesību aktu piemērošana apvienojumā ar spēkā esošajiem saskaņotajiem noteikumiem par precēm/mērķtiecīgiem un pilnībā saskaņotiem noteikumiem par digitālo saturu; iii) 3. variants: politika attiecībā uz precēm saglabājas nemainīga un mērķtiecīgi pilnībā saskaņoti nosacījumi digitālajam saturam; iv) 4. variants: politika attiecībā uz precēm saglabājas nemainīga un minimālās saskaņošanas nosacījumi digitālajam saturam; v) 5. variants: brīvprātīgs Eiropas līguma paraugs apvienojumā ar ES uzticamības marķējumu.

Veicot šo variantu ietekmes salīdzinošu analīzi, ietekmes novērtējuma ziņojumā tiek izdarīts secinājums, ka vislabāk politikas mērķu sasniegšanai kalpotu 1. variants. Šis variants samazinās ar līgumsaistībām saistītās izmaksas tirgotājiem, kā arī sekmēs pārrobežu e-komerciju. Uzņēmumi, tirgojot ārzemēs, varēs lielā mērā paļauties uz savas valsts tiesību aktiem, jo galvenie noteikumi, kas attiecas uz pārrobežu tirdzniecību, būs vienādi visās dalībvalstīs. Lai arī jaunie noteikumi par preču pārdošanu tiešsaistē radīs noteiktas vienreizējas pielāgošanas izmaksas uzņēmumiem, kuri tirgojas tiešsaistē, tomēr šīs izmaksas atsvērs ietaupījumi, kurus radīs iespēja tirgoties visā ES bez papildu ar līgumtiesībām saistītām izmaksām, pateicoties pilnībā saskaņotiem noteikumiem. It īpaši mazie uzņēmumi būs ieguvēji, salīdzinot ar patreizējo situāciju – jo mazāks uzņēmums, jo nozīmīgāki būs pilnībā saskaņoto preču pārrobežu tirdzniecības noteikumu radītie izmaksu ietaupījumi. Tādējādi jaunie noteikumi nodrošinās uzņēmumiem tiesiski drošu un uzņēmējdarbībai draudzīgu vidi. Patērētājiem būs skaidrs tiesību kopums visā ES un tādēļ lielāka pārliecība, veicot pirkumus vai piekļūstot digitālam saturam pāri robežām. Lai arī dažās dalībvalstīs aizsardzības līmenis atsevišķos punktos tiks pazemināts, šis risinājuma variants būtiski paaugstinās vispārējo ES patērētāju aizsardzības līmeni saskaņā ar Direktīvu 1999/44/EK, it īpaši pagarinot apgrieztā pierādīšanas pienākuma periodu līdz diviem gadiem. Lai arī dalībvalstīm nebūs iespējas pieņemt vai saglabāt stingrākus patērētāju aizsardzības

- Salīdzinošais pētījums par mākoņdatošanas līgumiem (2014. g.) *DLA Piper*, 33. lpp. un turpmāk; Piemērojamā tiesiskā regulējuma analīze un ieteikumi patērētāju aizsardzības paraugsistēmas apveidiem attiecībā uz digitālā satura līgumiem; Amsterdams Universitāte: Eiropas līgumtiesību pētījumu centrs (CSECL) Informācijas tiesību institūts (IVIR): Amsterdams Tiesību un ekonomikas centrs (ACLE) 32. lpp un turpmāk.

- Eiropas Komisijas ziņojums Nr. 413 "Uzņēmumi, kas veic tiešsaistes darbības" (2015. g.) http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf

32 - Ekonomiskais pētījums par patērētāju digitālā satura produktiem, *ICF International*, 2015. g..

MVU panelpētījums, kas veikts 2011. gadā Eiropas Biznesa atbalsta tīkla ietvaros, apkopojot 1047 mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu sniegtās atbildes.

33 Regulējuma kontroles padomes atzinums ir pieejams vietnē: http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

34 Ietekmes novērtējums un kopsavilkums ir pieejams vietnē: http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

noteikumus, tiks nodrošināts augsts vispārējais patērētāju aizsardzības līmenis un pastiprināta noteikumu izpilde pāri robežām. Tas radīs abpusēji izdevīgu situāciju kā uzņēmumiem, tā patērētājiem. Palielināsies konkurence, veicinot kopējo tirdzniecības apjoma pieaugumu un sekojoši lielāku izvēli un konkurētspējīgākas cenas patērētājiem, radot nozīmīgus makroekonomiskos ieguvumus ES.

Politikas izmaiņu neesamība neveicinātu digitālā vienotā tirgus mērķu sasniegšanu un radītu negatīvas ekonomiskās ietekmes risku, salīdzinot ar patreizējo situāciju.

2. variants stimulētu pārrobežu piedāvājumu, jo tirgotājiem būtu iespēja pārdot savas preces pāri robežām, pilnībā balstoties uz savas valsts tiesību aktiem. Patērētāji zināmā mērā varētu gūt labumu no lielākas izvēles un zemākām cenām. Dažos gadījumos viņi varētu gūt labumu no iespējami augstāka patērētāju aizsardzības līmeņa saskaņā ar tirgotāja mītnes zemes tiesību aktiem, ja tie konkrētos jautājumos pārsniedz patērētāja valsts tiesību aktos paredzēto. Tomēr, piemērojot tirgotāju mītnes zemes tiesību aktus preču pārdošanai tiešsaistē un attiecīgo atkāpi no Regulas (EK) Nr. 593/2008 (Roma I), Eiropas patērētājiem vairs nebūtu iespējams izmantot augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, ko papildus tirgotāja mītnes zemes tiesību aktiem varētu sniegt viņu valstu tiesību akti, ja, īstenojot Direktīvu 1999/44/EK, tajos ir paredzētas augstākas prasības. Tas negatīvi ietekmētu patērētāju uzticēšanos, veicot pārrobežu pirkumus. Piedevām pastāv liela ticamība, ka šādas izmaiņas nebūtu iespējams attiecināt tikai ar ES tirgotājiem, un tas nozīmētu patērētāju līgumtiesību imperatīvo normu sniegtās aizsardzības likvidēšanu darījumos ar tirgotājiem no trešajām valstīm.

3. un 4. variantā saglabātos ar līgumtiesībām saistītie šķēršļi preču pārrobežu tirdzniecībā.

5. variants varētu atvieglot uzņēmumiem preču tirdzniecību visā ES un sniegt patērētājiem apmierinošu patērētāju aizsardzības līmeni, kas būtu lielā mērā atkarīgs no līguma parauga noteikumu satura, par kuru vienotos nozare, un uzticamības marķējuma lietojuma un atzīšanas pakāpes ES uzņēmumu vidū. Patērētāji, iespējams, justos drošāk, veicot pirkumus pie ārzemju tirgotāja, kurš ir saņēmis ES uzticamības marķējumu. Tirgotājiem joprojām būtu jāievēro dažādas valstu imperatīvās normas, kuras ir spēkā patērētāja mītnes zemē, ja tās nodrošina augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni nekā līguma paraugā ietvertie noteikumi, kas joprojām radītu paaugstinātas ar līgumtiesībām saistītas izmaksas.

Priekšlikuma galvenā ietekme

Ietekmes novērtējums izvērtē abu priekšlikumu ietekmi – direktīvas par dažiem digitālā satura piegādes līgumu aspektiem un direktīvas par dažiem preču tiešsaistes un citiem distances pārdošanas līgumu aspektiem.

Abi priekšlikumi likvidēs ar līgumtiesībām saistītos šķēršļus pārrobežu tiešsaistes tirdzniecībā kā patērētājiem, tā arī tirgotājiem. Šo šķēršļu nojaukšana veicinās pārrobežu tirdzniecību: ja tiktu likvidēti ar līgumtiesībām saistītie šķēršļi, pārrobežu pārdošanā tiešsaistē iesaistītos par 122 000 vairāk uzņēmumu. ES iekšējais eksports pieaugtu par apmēram EUR 1 miljardu. Konkurences pieaugums mazumtirdzniecībā tiešsaistē sekmēs mazumtirdzniecības preču cenu pazemināšanos dalībvalstīs, vidēji - 0,25% ES līmenī. Pateicoties cenu samazināšanai un patērētāju uzticēšanās pieaugumam, ko veicinās vienādas ES tiesības, radīsies arī papildu patērētāju pieprasījums. Mājsaimniecību patēriņš, kas atspoguļo patērētāju labklājību, pieaugtu visās dalībvalstīs ar vidējo ES rādītāju +0,23%, kas atbilst apmēram EUR 18 miljardiem. Jaunu patērētāju skaits, kuri iepirkto tiešsaistē pāri robežām, būtu starp 7,8 līdz 13 miljoniem. Katra pārrobežu pircēja gada laikā iztērētā vidējā summa arī pieaugtu par EUR 40. Šis piegādes un pieprasījuma pieaugums tieši ietekmēs galvenos

makroekonomiskos rādītājus gan katrā dalībvalstī, gan ES kopumā. Ir paredzams, ka kopējais reālā ES IKP pieaugums gadā būs aptuveni EUR 4 miljardi.

Ko un kā tas skars

Uzņēmumi saskarsies ar izmaksām, lai nodrošinātu atbilstību jaunajai direktīvai, taču ar laiku gūs pat lielāku labumu no pilnībā saskaņotajiem noteikumiem preču un digitālā satura eksportam visā ES. Pēc jauno noteikumu ieviešanas uzņēmumiem lielā mērā vairs nebūs nepieciešams piemērot savu līgumu nosacījumus citu dalībvalstu tiesību aktiem, neskatoties uz to, cik dalībvalstīs viņi pārdod. MVU netiks izslēgti no jauno tiesību aktu piemērošanas jomas – šāds izņēmums pazeminātu patērētāju uzticību, veicot pirkumus šajos uzņēmumos. Nav pamata samazināt patērētāju aizsardzību tajos gadījumos, kad viņi iepērkas pie MVU nevis lielajiem pārdevējiem. Šāds izņēmums arī samazinātu MVU iespējas gūt labumu no viena noteikumu kopuma, kas darbojas visā ES. Tieši otrādi, šī iniciatīva būs īpaši izdevīga MVU, kurus visvairāk skar izmaksas, kas saistītas ar viņu līgumu piemērošanu citu dalībvalstu imperatīvajām normām, un kuri biežāk aprobežojas ar vietējo tirgu nekā viņu lielāka izmēra konkurenti. Pārrobežu tirdzniecība šiem uzņēmumiem ir svarīga, lai iegūtu apjomradīto ietaupījumu radītās priekšrocības. MVU saskaras ar problēmu atrast klientus. Tā būtu vienkāršāk atrisināma tiešsaistes kontekstā, tā kā internets ļauj veikt tiešsaistes pārdošanu ar zemākām izmaksām salīdzinājumā ar bezsaistes tirdzniecību.

Īpaši attiecībā uz preču tirdzniecību tos uzņēmumus, kuri pašreiz pārdod tikai klātienē, neskars pielāgošanas izmaksas. Uzņēmumi, kuri jau pārdod vai vēlas pārdot patērētājiem tiešsaistē citās dalībvalstīs, gūs tiešu labumu no pilnībā saskaņoto ES noteikumu radītajiem izmaksu ietaupījumiem. Uzņēmumi, kuri pašreiz pārdod gan tiešsaistē, gan klātienē, praksē nesaskarsies ar papildu izmaksām, ko rada atšķirīgi regulējumi, jo preču pārdošanu tiešsaistē un klātienē regulējošo noteikumu sadrumstalotība ir maz ticama vai arī tai, iespējams, nebūtu būtiskas ietekmes. Ja šādas izmaksas radīsies, tās būtu ierobežotas un tikai uz īsu pārejas periodu. Saskaņā ar mazumtirdzniecības uzņēmumu pārstāvjiem multikanālu uzņēmumi varētu faktiski pārvarēt pārejas perioda atšķirības preču tiešsaistes un klātienes pārdošanas regulējumos, piemērojot attiecīgi augstāko standartu visiem pārdošanas veidiem un strādājot saskaņā ar vienotu biznesa modeli.

Jauno noteikumu piemērošana uzņēmumiem nozīmēs zināmu skaitu saistību attiecībā pret patērētājiem. Taču vairākas no šīm saistībām jau ir ietvertas valstu likumos, dažādā līmenī un apjomā, pateicoties ES minimālās saskaņošanas tiesību aktiem, un tādēļ uzņēmumi ar tām jau ir iepazinušies. Jo īpaši attiecībā uz apgrieztā pierādīšanas pienākuma termiņa pagarināšanu no sešiem mēnešiem līdz diviem gadiem, nav sagaidāms, ka tas atstās ļoti būtisku ietekmi uz uzņēmumiem, jo jaunākie dati liecina, ka praksē tikai neliela daļa uzņēmumu uzstāj uz patērētāju pienākumu pierādīt tirgotāja atbildību visā divu gadu likumiskās garantijas periodā un ka apgrieztais pierādīšanas pienākums *de facto* darbojas visā divu gadu likumiskās garantijas termiņā ar ļoti nelielām tirgotāju uzvedības izmaiņām šajā jautājumā pirms un pēc sešu mēnešu termiņa³⁵.

Patērētāju aizsardzības līmenis paaugstināsies, salīdzinot ar pašreizējo ES līmeni. Tas jo īpaši attiecināms uz apgrieztā pierādīšanas pienākuma perioda pagarināšanu līdz diviem gadiem, saskaņojot to ar likumiskās garantijas periodu. Salīdzinot ar valstu standartiem, visi ES patērētāji iegūs augstāku patērētāju aizsardzības līmeni šajā jautājumā (izņemot divas dalībvalstis, kur līmenis saglabāsies nemainīgs). Augstāks aizsardzības līmenis atvieglos

35

“Patērētāju tirgus pētījums par likumisko un komercgarantiju darbību patērētājiem ES” (2015. g., tiks publicēts).

patērētājiem viņu tiesību īstenošanu un sagaidāms, ka tas būtiski palielinās patērētāju uzticēšanos, kas ir jo īpaši svarīga, veicot pārrobežu pirkumus, ņemot vērā klātesošo attāluma faktoru. Attiecībā uz patērētāju aizsardzības līmeni citos jautājumos, piemēram, patērētāja pienākumu ziņot pārdevējam par defektiem un patērētāja tiesībām izbeigt līgumu arī nenoīmīgas saistību nepildīšanas gadījumā, salīdzinājumā ar pašreiz spēkā esošajiem valstu tiesību aktiem šis priekšlikums lielākoties nodrošinās augstāku aizsardzības līmeni, kaut arī dažās dalībvalstīs noteiktas papildu tiesības atsevišķos jautājumos var tikt pazeminātas. Neskatoties uz to, tiks nodrošināts augsts kopējais patērētāju aizsardzības līmenis, kā arī uzlabota noteikumu izpilde. Turklāt patērētājiem būs ne tikai pieejama lielāka tirgotāju piedāvāto produktu izvēle visā ES par konkurētspējīgām cenām, viņiem būs arī iespēja iegūt augstākas kvalitātes un izturīgākus produktus atbilstoši Eiropas Komisijas aprites ekonomikas paketei.

- **Pamattiesības**

Priekšlikums par preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanu pozitīvi ietekmēs virkni tiesību, kuras aizsargā ES Pamattiesību harta, jo īpaši 38. pants par patērētāju tiesību aizsardzību un 16. pants par darījumdarbības brīvību.

Pilnībā saskaņotu noteikumu kopums par preču tiešsaistes pārdošanu nodrošinās pilnībā saskaņotu augstu patērētāju aizsardzības līmeni visā ES atbilstoši Pamattiesību hartas 38. pantam, nodrošinot patērētājiem skaidras un konkrētas tiesības, pērkot preces tiešsaistē gan iekšzemē, gan no citām dalībvalstīm. Tomēr šie noteikumi aizstās patreizējos valstu noteikumus attiecībā uz precēm, kas dažās dalībvalstīs varētu samazināt patērētāju aizsardzības līmeni.

Pilnībā saskaņotu noteikumu kopums attiecībā uz preču tiešsaistes pārdošanu veicinās arī 16. pantā noteikto mērķu sasniegšanu, jo uzņēmumiem būs vieglāk pārdot preces ES, gan iekšzemē, gan pāri robežām. Tādēļ tiks nostiprinātas viņu spējas paplašināt uzņēmējdarbību.

Visbeidzot skaidras līgumtiesības varētu palīdzēt sasniegt 47. pantā noteikto mērķi (tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību), jo tās varētu uzlabot iespējas īstenot savas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesās. Jaunajiem noteikumiem būtu arī jāprecizē pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi strīdu gadījumā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam nebūs nekādas ietekmes uz budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas procedūras**

Dalībvalstīm būs pienākums nosūtīt Komisijai informāciju par īstenošanas pasākumiem, kas veikti saistībā ar Direktīvu par dažiem preču tiešsaistes un citiem distances pārdošanas līgumu aspektiem. Šajos pasākumos tiks izklāstīts dalībvalstu pieņemto tiesību aktu saturs. Komisija veiks šo pasākumu uzraudzību, lai nodrošinātu atbilstību direktīvai.

- **Skaidrojošie dokumenti**

Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem dalībvalstis ir apņēmušās pamatotos gadījumos papildus paziņojumiem par transponēšanas pasākumiem iesniegt vienu vai vairākus skaidrojošus

dokumentus, kas var būt dokumenti atbilstības tabulu veidā vai citi dokumenti ar tādu pašu nolūku. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

- **Priekšlikuma īpašo noteikumu detalizēts skaidrojums**

Priekšlikums sastāv no 21 panta. Daudzu minēto noteikumu avots ir Direktīva 1999/44/EK vai arī priekšlikums regulai par Vienotajiem Eiropas tirdzniecības noteikumiem.

1. pantā izklāstīts direktīvas priekšmets un piemērošanas joma, precizējot, ka direktīva paredz konkrētus noteikumus par atbilstību, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas kārtību. Priekšlikumam pievienotā ietekmes novērtējuma gaitā netika identificētas problēmas uzņēmumu savstarpējos darījumos, tāpēc direktīvā šie jautājumi netiek aplūkoti. Direktīva neattiecas uz tādām precēm kā DVD un CD, kuros digitālais saturs ir ietverts tādā veidā, ka šīs preces funkcionē tikai kā digitālā satura nesēji, tāpat tā neattiecas uz distances līgumiem attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu. Tomēr direktīva attiecas uz tādām precēm kā sadzīves tehnika un rotaļlietas, kurās digitālais saturs iestrādāts tādā veidā, ka tā funkcijas ir pakļautas preču galvenajai funkcionalitātei un tas darbojas kā preču neatņemama sastāvdaļa. Turklāt gadījumos, kad pārdošanas līgumā paredzēta gan preču pārdošana, gan pakalpojumu sniegšana, šī direktīva piemērojama tikai tai līguma daļai, kas attiecas uz preču pārdošanu.

2. pantā ietverts direktīvā lietoto terminu definīciju saraksts. Dažas definīcijas izriet no pašreizējā *acquis* (piemēram, „patērētāja” un „preču” definīcijas) un, tā kā tās attiecas uz tiem pašiem jēdzieniem, šo definīciju pielietojumam un interpretācijai ir jāatbilst *acquis*. Citas definīcijas ir ņemtas no Direktīvas 2011/83/ES vai arī priekšlikuma Regulai par vienotajiem Eiropas tirdzniecības noteikumiem.

3. pantā noteikts, ka pašreizējā direktīva ir pilnīgas saskaņošanas direktīva. Dalībvalstis nevarēs pieņemt vai saglabāt likumus, kuri ir mazāk stingri vai stingrāki nekā šajā direktīvā paredzētie. Turklāt direktīvas 3. panta mērķis apvienojumā ar 1. pantu ir noteikt, ka dalībvalstis joprojām var pieņemt tiesību aktus jomās, kas nav ietvertas direktīvas piemērošanas jomā.

4. pantā izklāstīti atbilstības kritēriji, kādi attiecināmi uz precēm, lai nodrošinātu to atbilstību līgumam. Precēm ir galvenokārt jāatbilst līgumā solītajam. Tiek arī precizēts, ka, pēc noklusējuma, preču atbilstība tiks vērtēta ne tikai attiecībā uz līguma noteikumiem, bet arī ņemot vērā piemērojamo subjektīvo un objektīvo kritēriju kopumu, lai aizsargātu abu pārdošanas līguma pušu likumiskās intereses. Šie papildu objektīvie kritēriji ir noteikti 5., 6. un 7. pantā.

5. pantā noteikti objektīvie preču atbilstības kritēriji. Gadījumā, kad nav nepārprotamu līguma noteikumu, kuri precizē atbilstības kritērijus, precēm jāatbilst šiem objektīvajiem kritērijiem.

6. pantā paskaidrots, ka neatbilstība, ko rada patēriņa preču nepareiza uzstādīšana, uzskatāma par līdzvērtīgu preču neatbilstībai, ja nepareizas uzstādīšanas iemesls ir pārdevēja pārziņā.

7. pantā ietvertas papildu atbilstības prasības attiecībā uz preču iespējamiem juridiskiem trūkumiem. Saskaņā ar šo noteikumu precēm ir jābūt brīvām no jebkādam trešo personu tiesībām, tostarp tādām, kas balstītas intelektuālajā īpašumā.

8. pantā precizēts, kurā brīdī neatbilstības nosacījumiem ir jābūt izpildītiem, lai iestātos pārdevēja atbildība par saistību neizpildi. Pamatā, līdzīgi kā Direktīvā 2011/83/ES, tas ir riska pāriešanas brīdī, kad patērētājs vai trešā persona, ko šim nolūkam izraudzījies patērētājs, tostarp pārvadātājs, ir ieguvis kontroli pār precēm. Gadījumos, kad nepieciešama preču uzstādīšana, attiecīgais atbilstības noteikšanas brīdis ir uzstādīšanas pabeigšana vai patērētāja rīcībā esošs pieņemams laikposms uzstādīšanai, taču nekādā gadījumā ne vēlāk kā 30 dienas kopš riska pāriešanas brīža. Visbeidzot, 8. panta 3. punktā preču neatbilstības neesamības pierādīšanas pienākums tiek uzlikts pārdevējam, turklāt tas ilgst divus gadus.

9. pantā tiek uzskaitīti patērētājam pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi neatbilstības gadījumā, pilnībā saskaņojot kārtību, kas nosaka tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanu. Pirmkārt, patērētājam ir tiesības uz preču labošanu vai nomaiņu saprātīgā laikā un, nesagādājot ievērojamas neērtības. Otrkārt, patērētājam ir tiesības uz cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu gadījumos, kad neatbilstība netiek vai nevar tikt novērsta, precī labojot vai nomainot. Pantā ir arī paredzētas patērētāja tiesības apturēt saistību izpildi līdz brīdim, kad panākta preču atbilstība.

10. pantā pārdevējam, kad tas novērš neatbilstību, nomainot preces, tiek uzlikts par pienākumu uz sava rēķina pieņemt atpakaļ nomainītās preces. Pārdevējs var pats pieņemt atpakaļ preces ar trūkumiem un uzstādīt jaunas to vietā vai arī uz sava rēķina norīkot trešās personas šim uzdevumam. Pantā arī precizēts, ka patērētājam nav jāmaksā par nomainītās preces lietošanu laikā pirms tās nomaiņas.

11. pantā precizēts, ka patērētājs var izvēlēties labošanu vai nomaiņu, ja vien izvēlētais variants nav nesamērīgs, salīdzinot ar otru iespēju, neiespējams vai nelikumīgs. Pantā arī paredzēti kritēriji, lai noteiktu, vai izvēlētais variants ir nesamērīgs, salīdzinot ar otru iespēju.

12. pantā sniegtas vadlīnijas cenas samazinājuma aprēķināšanai.

13. pantā noteiktas līguma izbeigšanas tiesību īstenošanas sekas un kārtība. Tiesības izbeigt līgumu neatbilstības dēļ ir pēdējais tiesiskās aizsardzības līdzeklis, izmantojams gadījumos, kad citi varianti neatbilstības novēršanai nav iespējami vai arī nav bijuši sekmīgi. Patērētājam ir jābūt iespējai izmantot šīs tiesības arī gadījumos, kad neatbilstība ir nenožīmīga. Šajā pantā precizēts, ka patērētājs var izbeigt līgumu, izmantojot jebkurus paziņošanas līdzekļus, un, ka līguma izbeigšanai vajadzētu būt tikai daļējai gadījumos, kad neatbilstība attiecināma tikai uz daļu no līguma ietvaros piegādātajām precēm. Tomēr, gadījumos, kad neatbilstība var attaisnot visa līguma izbeigšanu, šīs tiesiskās aizsardzības līdzeklis nebūtu jāierobežo, pieļaujot tikai daļēju līguma izbeigšanu. 13. pantā ir tālāk noteikta atlīdzināšana kā līguma izbeigšanas sekas, nosakot, ka pārdevējam ir jāatgriež samaksātā cena uz sava rēķina ne vēlāk kā 14 dienu laikā un, ka patērētājam jāatgriež preces ar trūkumiem uz pārdevēja rēķina. Visbeidzot šajā pantā noteikts patērētāja pienākums noteiktos ierobežotos apstākļos samaksāt preču vērtību naudas izteiksmē gadījumos, kad preces nav iespējams atgriezt, kā arī apmaksāt ierobežotā apjomā preču vērtības samazinājumu.

14. pantā saglabāts divu gadu termiņš, kurā pieejami šajā direktīvā paredzētie tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Dažās dalībvalstīs, kur patērētājiem 9. pantā noteiktās tiesības ir pakļautas noilgumam, noilgums nevar iestāties agrāk.

15. pantā paredzētas caurskatāmības prasības pārdevēju izsniegtajām komercgarantijām, piemēram, attiecībā uz piegādes veidu un garantijas paziņojuma saturu. Turklāt šeit noteikts, ka garantija ir saistoša pārdevējam saskaņā ar nosacījumiem, kuri ietverti reklāmā,

informācijā pirms līguma noslēgšanas, kā arī garantijas paziņojumā. Pantā arī precizēts, ka gadījumos, kad, piemēram, reklāmā ietvertie nosacījumi atšķiras no garantijas paziņojumā ietvertajiem, noteicošie ir tie, kas labvēlīgāki patērētājiem.

16. pantā paredzētas pārdevēja tiesības uz atlīdzinājumu gadījumā, kad pārdevēja atbildību par neatbilstību patērētāja priekšā izraisījusi kādas agrākā darījumu ķēdes posmā esošas personas darbība vai bezdarbība. Šo tiesību īstenošanas kārtību reglamentēs dalībvalstu tiesību akti.

17. pantā dalībvalstīm tiek noteikts pienākums nodrošināt atbilstīgus un efektīvus līdzekļus, lai nodrošinātu šīs direktīvas prasību izpildi.

18. pantā apstiprināts šīs direktīvas patērētāju līgumtiesību normu imperatīvais raksturs ar standarta klauzulu, precizējot, ka jebkāda atkāpe no šajā direktīvā ietvertajām prasībām, kaitējot patērētājam, nav patērētājam saistoša.

19. pantā paredzēti grozījumi citos ES tiesību aktos. Tiek grozīta Direktīva 1999/44/EK, lai abi tiesību instrumenti nepārklātos. 19. pantā arī paredzēts pievienot atsauci uz šo direktīvu Regulas (EK) Nr. 2006/2004 pielikumā, lai veicinātu pārrobežu sadarbību šīs direktīvas izpildē. Atsauce uz šo direktīvu tiek pievienota arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/22/EK (2009. gada 23. aprīlis) par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību³⁶ I pielikumā, lai nodrošinātu šajā direktīvā noteikto patērētāju kopējo interešu aizsardzību.

20. pantā noteikts transponēšanas termiņš dalībvalstīs.

21. pantā noteikts spēkā stāšanās datums.

22. pantā paredzēti direktīvas adresāti.

³⁶

OV L110, 1.5.2009., 30. lpp.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
 ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,
 ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
 pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
 ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu³⁷,
 saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
 tā kā:

- (1) Lai saglabātu konkurētspēju globālajā tirgū, Savienībai jāspēj veiksmīgi risināt daudzveidīgas problēmas, kas rodas mūsdienu arvien vairāk tehnoloģiju vadītajā ekonomikā. Digitālā vienotā tirgus stratēģija³⁸ paredz vispusīgu ietvaru, kas veicinās digitālās dimensijas integrēšanu vienotajā tirgū. Stratēģijas pirmajā pīlārā tiek risināta ES iekšējās tirdzniecības sadrumstalotība, aplūkojot visus galvenos pārrobežu e-komercijas attīstības šķēršļus.
- (2) Patiesa digitālā vienotā tirgus sasniegšanai ir nepieciešama dažu preču pārdošanas līgumu aspektu saskaņošana, ņemot par pamatu augstu patērētāju aizsardzības līmeni.
- (3) E-komercija ir galvenais izaugsmes dzinulis digitālajā vienotajā tirgū, taču izaugsmes potenciāls nav ne tuvu pilnībā izmantots. Lai stiprinātu Savienības konkurētspēju un veicinātu izaugsmi, nepieciešama ātra Savienības rīcība un iedrošinājums ekonomikas dalībniekiem pilnībā izmantot digitālā vienotā tirgus piedāvāto potenciālu. Digitālā vienotā tirgus potenciāls var tikt pilnībā izmantots, ja visiem tirgus dalībniekiem ir netraucēta pieeja preču pārdošanai tiešsaistē un iespēja ar pārliecību iesaistīties e-komercijas darījumos. Līgumtiesību noteikumi, kas kalpo par pamatu tirgus dalībnieku noslēgtajiem darījumiem, ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas ietekmē uzņēmumu lēmumu, vai piedāvāt preces tiešsaistē pāri robežām. Šie noteikumi ietekmē arī patērētāju vēlmi izmantot un uzticēties šāda veida pirkumiem.
- (4) Lai arī preču tiešsaistes pārdošana veido lielāko distances pārdošanas daļu Savienībā, šī direktīva aptver visus distances pārdošanas kanālus, tostarp pasūtījumus, kas veikti pa telefonu vai pastu, lai izvairītos no jebkādiem nepamatotiem konkurences izkropļojumiem un radītu vienādas iespējas visiem distances pārdošanas uzņēmumiem.

37

38

OV C [...], [...], [...].lpp.

COM(2015) 192 final

- (5) Savienības noteikumi, kas piemērojami preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanai, joprojām ir sadrumstaloti, lai arī noteikumi par informāciju, kas sniedzama pirms līguma noslēgšanas, atteikuma tiesībām un piegādes nosacījumiem jau ir pilnībā saskaņoti. Citi svarīgākie līguma elementi, piemēram, atbilstības kritēriji, tiesiskās aizsardzības līdzekļi un to izmantošanas kārtība attiecībā uz precēm, kas neatbilst līgumam, ir pakļauti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 1999/44/EK³⁹ minimālajiem saskaņošanas noteikumiem. Dalībvalstīm tika atļauts pārsniegt Savienības standartus un ieviest noteikumus, kas nodrošinātu vēl augstāku patērētāju aizsardzības līmeni. Tā rīkojoties, valstis ir mainījušas atšķirīgus elementus un dažādā mērā. Tādējādi valstu noteikumos, ar kuriem transponēti Savienības tiesību akti attiecībā uz patērētāju līgumtiesībām, šobrīd ir ievērojamas atšķirības pārdošanas līgumu būtiskos elementos, piemēram, tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhijas esamība vai trūkums, likumiskās garantijas termiņš, apgrieztā pierādīšanas pienākuma termiņš vai arī pārdevēja informēšana par trūkumiem.
- (6) Pastāvošās atšķirības var nelabvēlīgi ietekmēt gan uzņēmumus, gan patērētājus. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008⁴⁰ uzņēmumiem, kuru darbība ir vērsta uz patērētājiem citās dalībvalstīs, jāņem vērā patērētāja mītnes zemes imperatīvās patērētāju līgumtiesību normas. Tā kā šīs normas dalībvalstīs atšķiras, uzņēmumi var saskarties ar papildu izmaksām. Tā rezultātā daudzi uzņēmumi, iespējams, dod priekšroku turpināt tirdzniecību tikai iekšzemē vai arī eksportē uz vienu vai divām dalībvalstīm. Izvēloties samazināt ar pārrobežu e-komerciju saistītās izmaksas un risku, tiek zaudētas uzņēmējdarbības paplašināšanas un apjomradīto ietaupījumu iespējas. Tas jo īpaši skar mazos un vidējos uzņēmumus.
- (7) Lai arī patērētājiem tiek nodrošināts augsts aizsardzības līmenis, iepērkoties tiešsaistē vai kā citādi distancē no ārzemēm, pateicoties Regulas (EK) Nr. 593/2008 piemērošanai, sadrumstalotība negatīvi ietekmē arī patērētāju pārliecības līmeni e-komercijā. Lai arī uzticības trūkumu ietekmē vairāki faktori, starp patērētāju izteiktajām bažām tieši nedrošība par galvenajām līgumiskajām tiesībām ieņem redzamu vietu. Šī nedrošība pastāv neatkarīgi no tā, vai patērētājus aizsargā imperatīvās patērētāju līgumtiesību normas viņu dalībvalstīs gadījumos, kad tirgotājs vērš savu pārrobežu darbību uz viņiem, un vai patērētāji noslēdz pārrobežu līgumus ar tirgotāju, attiecīgajam tirgotājam neveicot komercdarbību patērētāja dalībvalstī.
- (8) Lai novērstu šīs problēmas, būtu jānodrošina, lai uzņēmumi un patērētāji varētu paļauties uz vienotu, pilnībā saskaņotu un mērķtiecīgu noteikumu kopumu preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanai. Ir nepieciešami vienoti noteikumi attiecībā uz vairākiem būtiskiem patērētāju līgumtiesību elementiem, kas ar pastāvošo minimālās saskaņošanas pieeju ir radījuši atšķirības un tirdzniecības šķēršļus Savienībā.
- (9) Pilnībā saskaņoti patērētāju līgumtiesību noteikumi atvieglos tirgotājiem iespēju piedāvāt savas preces citās dalībvalstīs. Uzņēmumiem samazināsies izmaksas, jo vairs nebūs nepieciešams rēķināties ar atšķirīgām patērētāju aizsardzības imperatīvajām normām. Uzņēmumiem tiks sniegta lielāka tiesiskā noteiktība, iesaistoties distances pārdošanā citās dalībvalstīs, pateicoties stabilai līgumtiesību videi.

39

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/44/EK (1999. gada 25. maijs) par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

40

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) OV L177, 4.7.2008., 6. lpp.

- (10) Pieaugošas konkurences starp mazumtirgotājiem rezultātā visticamāk patērētājiem tiks sniegtas plašākas izvēles iespējas par konkurētspējīgākām cenām. Patērētāji gūs labumu no augsta patērētāju tiesību aizsardzības līmeņa un labklājības uzlabošanās, pateicoties pilnīgas saskaņošanas noteikumiem. Tas savukārt palielinātu viņu uzticību pārrobežu distances tirdzniecībai, jo īpaši tiešsaistē. Patērētāji veiks distances pirkumus pāri robežām ar lielāku pārliecību, zinot, ka viņiem ir vienādas tiesības visā Savienībā.
- (11) Šī direktīva aptver noteikumus, kas piemērojami preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanai, tikai attiecībā uz svarīgākajiem līgumu elementiem, kas nepieciešami, lai pārvarētu ar līgumtiesībām saistītos šķēršļus digitālajā vienotajā tirgū. Šim nolūkam būtu pilnīgi jāaskaņo noteikumi attiecībā uz atbilstības prasībām, patērētājiem pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem preču neatbilstības līgumam gadījumā un to izmantošanas kārtību, un patērētāju aizsardzības līmeni, salīdzinot ar Direktīvu 1999/44/EK, būtu jāpalielina.
- (12) Gadījumos, kad līgums ietver gan preču pārdošanas, gan pakalpojumu sniegšanas elementus, direktīvu būtu jāpiemēro tikai līguma daļai, kas attiecas uz preču pārdošanu atbilstoši Direktīvas 2011/83/ES pieejai.
- (13) Šo direktīvu nebūtu jāpiemēro tādām precēm kā DVD un CD, kuros digitālais saturs ir ietverts tādā veidā, ka šīs preces funkcionē tikai kā digitālā satura nesēji. Tomēr direktīvu būtu jāpiemēro digitālajam saturam, kas integrēts tādās precēs kā sadzīves tehnika un rotaļlietas, kurās digitālais saturs iestrādāts tādā veidā, ka tā funkcijas ir pakļautas preču galvenajai funkcionalitātei un tas darbojas kā preču neatņemama sastāvdaļa.
- (14) Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu līgumtiesības jomās, kuras šī direktīva nereglamentē. Dalībvalstīm būtu jā saglabā brīvība ieviest sīkākus nosacījumus attiecībā uz aspektiem, kurus Direktīva reglamentē, ja tie nav pilnībā saskaņoti šajā direktīvā: tas attiecināms uz patērētāja tiesību izmantošanas noilgumu, komercgarantijām un pārdevēja tiesībām uz atlīdzību.
- (15) Atsaucoties uz vieniem un tiem pašiem jēdzieniem, šīs direktīvas noteikumi būtu jāpiemēro un jāinterpretē atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes⁴¹ Direktīvas 1999/44/EK un Direktīvas 2011/83/ES noteikumiem saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru.
- (16) Tiesiskās skaidrības nolūkos šajā direktīvā iekļauta pārdošanas līguma definīcija. Šī definīcija nosaka, ka līgumi, saskaņā ar kuriem preces vēl tikai tiks izgatavotas vai ražotas, tostarp vadoties pēc patērētāja specifikācijām, arī ietilpst direktīvas piemērošanas jomā.
- (17) Lai viestu skaidrību un noteiktību kā pārdevējiem, tā patērētājiem, direktīvā būtu jādefinē arī līguma jēdziens. Šī definīcija pieturas pie visu dalībvalstu kopīgās tradīcijas, nosakot, ka līguma pastāvēšanai nepieciešama vienošanās nolūkā radīt saistības vai citas tiesiskas sekas.
- (18) Lai rastu līdzsvaru starp prasībām pēc tiesiskās noteiktības un atbilstošu tiesību normu elastību, jebkura atsauce uz to, ko no personas var sagaidīt vai ko persona var sagaidīt, šīs direktīvas ietvaros ir atsauce uz to, kas var būt samērīgi sagaidāms. Samērīguma standartiem vajadzētu būt objektīvi konstatējamiem, ņemot vērā līguma būtību un

41

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EEK OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.

nolūku, lietas apstākļus un iesaistīto pušu paražas un praksi. Jo īpaši tas attiecas uz samērīga termiņa, kas nepieciešams labošanas vai nomaiņas pabeigšanai, objektīvu konstatēšanu, ņemot vērā preču un neatbilstības raksturu.

- (19) Lai viestu skaidrību attiecībā uz to, ko patērētājs var sagaidīt no preces un kāda ir pārdevēja atbildība gadījumā, kad nav piegādāts prasītais, ir būtiski pilnībā saskaņot noteikumus, kas nosaka atbilstību līgumam. Subjektīvo un objektīvo kritēriju kopīga piemērošana pasargā abu pārdošanas līguma pušu likumīgās intereses. Atbilstība līgumam izvērtējama, ņemot vērā ne tikai līgumā faktiski ietvertās prasības, tostarp pirms līguma slēgšanas sniegto informāciju, kas ir neatņemama līguma sastāvdaļa, bet arī noteiktas objektīvās prasības, kas ir standarta prasības, ko parasti sagaida no precēm, jo īpaši attiecībā uz piemērotību lietošanai, iepakojumu, uzstādīšanas instrukcijām, kā arī to parastajām īpašībām un tehniskajām spējām.
- (20) Liela daļa patēriņa preču ir paredzēts uzstādīt, pirms patērētājs var tās lietderīgi izmantot. Tādēļ jebkāda neatbilstība, kas rodas nepareizas preču uzstādīšanas rezultātā, uzskatāma par neatbilstību līgumam, ja uzstādīšanu veicis pārdevējs vai pārdevējs to kontrolējis, kā arī gadījumos, kad preces uzstādīšanu veicis patērētājs, bet nepareiza uzstādīšana radusies nepareizu uzstādīšanas instrukciju dēļ.
- (21) Atbilstība aptver gan materiālos, gan juridiskos trūkumus. Trešo personu tiesības un citi juridiskie trūkumi var liegt patērētājam izmantot preces saskaņā ar līgumu, ja tiesību subjekts likumīgi pieprasa patērētājam pārstāt pārkāpt šīs tiesības. Tādēļ pārdevēja pienākums ir nodrošināt, ka preces ir brīvas no trešo personu tiesībām, kas liedz patērētājam izmantot preces saskaņā ar līgumu.
- (22) Būtu jānodrošina līguma slēgšanas brīvība attiecībā uz atbilstības līgumam kritērijiem, taču, lai nepieļautu iespēju izvairīties no atbildības par neatbilstību un nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni, jebkādas atkāpes no imperatīvajām normām attiecībā uz atbilstības kritērijiem un nepareizu uzstādīšanu, kaitējot patērētājam, ir spēkā tikai tad, ja patērētājs ir nepārprotami ticis informēts un devis tam nepārprotamu piekrišanu, noslēdzot līgumu.
- (23) Patēriņa preču ilgāka izturīguma nodrošināšana ir svarīga, lai sasniegtu ilgtspējīgākus patēriņa modeļus un aprites ekonomiku. Tāpat neatbilstīgu produktu neielaišana Savienības tirgū, stiprinot tirgus pārraudzību un sniedzot vairāk stimulu ekonomikas dalībniekiem, ir būtiska, lai palielinātu uzticību vienotajam tirgum. Šim nolūkam vispiemērotākā pieeja ir Savienības īpašie tiesību akti produktu jomā, lai ieviestu ilgmūžības un citas ar produktiem saistītas prasības attiecībā uz noteiktiem produktu veidiem un grupām, izmantojot šim nolūkam pielāgotus kritērijus. Tādēļ šī direktīva papildina mērķus, pie kuriem pieturas Savienības īpašie tiesību akti produktu jomā. Tiktāl, cik konkrēta informācija par ilgmūžību ir norādīta pirms līguma slēgšanas sniegtajā informācijā, kas veido pārdošanas līguma daļu, patērētājam būtu jāvar uz to paļauties kā uz daļu no atbilstības kritērijiem.
- (24) Lai vairotu patērētāju un pārdevēju tiesisko noteiktību, nepieciešama skaidra norāde par termiņu, kurā preču atbilstība līgumam būtu jānovērtē. Lai nodrošinātu saskaņotību starp pašreizējo direktīvu un Direktīvu 2011/83/ES, ir lietderīgi norādīt riska pāriešanas brīdi kā preču atbilstības novērtēšanas brīdi. Tomēr gadījumos, kad nepieciešama preču uzstādīšana, attiecīgais laiks būtu jāpielāgo.
- (25) Dalībvalstu izvēles iespēja saglabāt patērētāju ziņošanas pienākumu var viegli radīt situācijas, kad tiek zaudēti pamatoti prasījumi piemērot kādu no tiesiskās aizsardzības līdzekļiem novēlotas ziņošanas vai neziņošanas dēļ, jo īpaši pārrobežu darījumos, uz

kuriem attiecas citas dalībvalsts tiesību akti, un patērētājs nav informēts par ziņošanas pienākumu, kas izriet no citas dalībvalsts tiesību aktiem. Tādēļ patērētāju ziņošanas pienākums nebūtu jāievieš. Tādējādi dalībvalstīm būtu jāliedz iespēja ieviest vai saglabāt prasību patērētājiem ziņot pārdevējam par neatbilstību noteiktā termiņā.

- (26) Lai uzņēmumi varētu balstīties uz vienu noteikumu kopumu visā Savienībā, ir nepieciešams pilnībā saskaņot laikposmu, kurā neatbilstības pierādīšanas pienākums ir apgriezts par labu patērētājam. Lai gūtu labumu no neatbilstības prezumpcijas, pirmo divu gadu laikā patērētājam būtu jākonstatē tikai preces neatbilstība bez nepieciešamības pierādīt, ka neatbilstība faktiski pastāvēja attiecīgajā atbilstības noteikšanas brīdī. Lai vairotu tiesisko noteiktību attiecībā uz pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem neatbilstības līgumam gadījumā un lai likvidētu vienu no galvenajiem šķēršļiem, kas kavē digitālā vienotā tirgus darbību, būtu jāparedz pilnībā saskaņota šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas kārtība. Jo īpaši patērētājam būtu jāparedz iespēja izvēlēties veikt labošanu vai nomainītu kā pirmo tiesiskās aizsardzības līdzekli, kas ļautu saglabāt līguma attiecības un abpusēju uzticēšanos. Turklāt, ļaujot patērētājiem pieprasīt labošanu, varētu veicināt ilgtspējīgu patēriņu un uzlabot produktu ilgāku izturību.
- (27) Patērētāja izvēli starp labošanu un nomainītu būtu jāierobežo tikai tādos gadījumos, kad izvēlētais variants ir nesamērīgs, salīdzinot ar otru variantu, neiespējams vai nelikumīgs. Piemēram, par nesamērīgu būtu uzskatāma prasība nomainīt precī nelielas skrambas dēļ, ja nomainīta radītu būtiskas izmaksas, kaut arī skramba ir viegli labojama.
- (28) Ja pārdevējs nav novērsis neatbilstību ar labošanas vai nomainīšanas palīdzību, nesagādājot būtiskas neērtības patērētājam un samērīgā termiņā, patērētājam būtu jāparedz tiesības uz cenas samazinājumu vai līguma izbeigšanu. Jo īpaši labošana vai nomainīšana sekmīgi pabeidzama samērīgā termiņā. To, kas ir samērīgs termiņš, būtu objektīvi jānosaka, izvērtējot preču un neatbilstības raksturu. Ja pārdevējs samērīgā termiņā nav sekmīgi novērsis neatbilstību, patērētājam nebūtu jāparedz pienākums pieņemt jebkādas turpmākus pārdevēja centienus attiecībā uz šo pašu neatbilstību.
- (29) Ņemot vērā to, ka tiesības izbeigt līgumu neatbilstības dēļ ir svarīgs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas piemērojams gadījumos, kad labošana vai nomainīšana nav iespējama vai arī nav bijusi sekmīga, patērētājam vajadzētu būt tiesībām izbeigt līgumu arī nenožīmīgas neatbilstības gadījumos. Tas radīs spēcīgu stimulu novērst visus neatbilstības gadījumus agrīnā fāzē. Lai padarītu šīs patērētāja tiesības izbeigt līgumu efektīvas, gadījumos, kad patērētājs iegādājas vairākas preces, dažas no kurām ir galvenās preces piederumi, kurus patērētājs neiegādātos bez galvenās preces, un neatbilstība attiecināma uz galveno precī, patērētājam būtu jāparedz tiesības izbeigt līgumu arī attiecībā uz piederumiem, pat ja tie atbilst līgumam.
- (30) Gadījumiem, kad patērētājs izbeidz līgumu neatbilstības dēļ, šī direktīva nosaka tikai galvenās līguma izbeigšanas tiesību sekas un kārtību, jo īpaši attiecībā uz pušu pienākumu atgriezt to, ko tās ir ieguvušas. Tādējādi pārdevēja pienākums ir atgriezt cenu, ko tas ir saņēmis no patērētāja, un patērētāja pienākums ir atgriezt preces.
- (31) Lai nodrošinātu patērētāju līguma izbeigšanas tiesību efektivitāti, vienlaicīgi nepieļaujot patērētāju nelikumīgu iedzīvošanos, patērētāja pienākums segt preču vērtības samazināšanos būtu ierobežoti jāattiecinā tikai uz gadījumiem, kad šī vērtības samazināšanās pārsniedz normālu lietojumu. Jebkurā gadījumā patērētājam nebūtu jāparedz pienākums maksāt vairāk nekā preču vienošanās cena. Kad preču atgriešana nav iespējama, jo tās ir iznīcinātas vai zudušas, patērētājam būtu jāsamaksā iznīcināto

preču vērtība naudas izteiksmē. Tomēr patērētājam nebūtu jāparedz pienākums atmaksāt vērtību naudas izteiksmē, ja preču iznīcināšanu vai zudumu izraisījusi neatbilstība līgumam.

- (32) Lai vairotu tiesisko noteiktību pārdevējiem un vispārējo patērētāju uzticību pārrobežu pirkumiem, nepieciešams saskaņot termiņu, kurā pārdevējs ir atbildīgs par jebkādu neatbilstību, kas pastāv brīdī, kad patērētājs ir ieguvis preces faktiskā valdījumā. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa dalībvalstu ir paredzējušas divu gadu termiņu, īstenojot Direktīvu 1999/44, un praksē tirgus dalībnieki to uzskata par samērīgu termiņu, tas būtu saglabājams šādā apjomā.
- (33) Lai nodrošinātu labāku patērētāju informētību un vieglāku Savienības noteikumu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā attiecībā uz neatbilstošām precēm, šajā direktīvā būtu jāsaskaņo laikposms, kurā pierādīšanas pienākums ir apgriezts par labu patērētājam, ar laikposmu, kurā pārdevējs ir atbildīgs par jebkāda veida neatbilstību.
- (34) Lai nodrošinātu caurskatāmību, būtu jāparedz noteiktas caurskatāmības prasības komercgarantijām. Vēl jo vairāk, lai uzlabotu tiesisko noteiktību un novērstu patērētāju maldināšanu, šī direktīva paredz, ka gadījumos, kad komercgarantijas nosacījumi, kas ietverti reklāmā vai pirms līguma noslēgšanas sniegtajā informācijā, ir labvēlīgāki klientam nekā tie, kas iekļauti garantijas paziņojumā, noteicošie ir labvēlīgākie noteikumi.
- (35) Ņemot vērā to, ka pārdevējs ir atbildīgs attiecībā pret patērētāju par jebkādu preču neatbilstību, ko izraisījusi pārdevēja vai trešo personu darbība vai bezdarbība, ir pamatoti, ka pārdevējam būtu paredzēta iespēja vērsties ar tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pret atbildīgajām personām darījumu ķēdes agrākā posmā. Tomēr šai direktīvai nebūtu jāskar līgumu slēgšanas brīvības princips starp pārdevēju un citām darījuma ķēdē iesaistītajām pusēm. Dalībvalstīm būtu jānosaka detalizētu šo tiesību īstenošanas regulējumu, jo īpaši pret ko un kādā veidā vērsami šādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi.
- (36) Personām un organizācijām, kurām saskaņā ar valstu tiesību aktiem ir likumīgas intereses aizsargāt patērētāju līgumiskās tiesības, būtu jānodrošina tiesības uzsākt tiesvedību vai nu tiesā, vai arī administratīvā iestādē, kura ir tiesīga izskatīt sūdzības vai arī uzsākt attiecīgu tiesvedību.
- (37) Nekam šajā direktīvā nebūtu jāskar starptautisko privāttiesību normu piemērošanu, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008 un Regulu (EK) Nr. 1215/2012⁴².
- (38) Direktīva 1999/44/EK būtu jāgroza, lai izslēgtu distances pārdošanas līgumus no tās piemērošanas jomas.
- (39) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) 2006/2004⁴³ būtu jāgroza, iekļaujot atsauci uz šo direktīvu tās pielikumā, lai veicinātu pārrobežu sadarbību par šīs direktīvas izpildi.
- (40) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/22/EK⁴⁴ būtu jāgroza, iekļaujot atsauci uz šo direktīvu tās pielikumā, lai nodrošinātu, ka šajā direktīvā noteiktās patērētāju kopējās intereses ir aizsargātas.

42

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (pārstrādātā versija) OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

43

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 2006/2004 (2004. gada 27. oktobris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā OV L 165, 18.6.2013., 1. lpp.

- (41) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem⁴⁵ dalībvalstis ir apņēmušās pamatotos gadījumos papildus paziņojumiem par transponēšanas pasākumiem iesniegt vienu vai vairākus skaidrojošus dokumentus, kas var būt dokumenti atbilstības tabulu veidā vai citi dokumenti ar tādu pašu nolūku. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (42) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, veicināt iekšējā tirgus darbību, konsekventi risinot ar līgumtiesībām saistītos šķēršļus preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanā, nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstīs, bet tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (43) Šī direktīva ievēro pamattiesības un principus, kuri atzīti jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, konkrēti tās 16., 38. un 47. pantā,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un piemērošanas joma

1. Šī direktīva paredz noteiktas prasības distances pārdošanas līgumiem, kas noslēgti starp pārdevēju un patērētāju, jo īpaši noteikumus par preču atbilstību, tiesiskās aizsardzības līdzekļiem neatbilstības gadījumā un šo tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas kārtību.
2. Šo direktīvu nepiemēro distances līgumiem pakalpojumu sniegšanai. Tomēr, ja pārdošanas līgumā paredzēta gan preču pārdošana, gan pakalpojumu sniegšana, šo direktīvu piemēro tikai tai daļai, kas attiecas uz preču pārdošanu.
3. Šo direktīvu nepiemēro digitālo saturu saturošiem pastāvīgiem informācijas nesējiem, kas izmantoti tikai kā digitālā satura nesēji, lai to piegādātu patērētājam.
4. Ciktāl tas nav šeit reglamentēts, šī direktīva neskar valstu vispārīgās līgumtiesības, piemēram, noteikumus par līgumu izstrādi, spēkā esību vai sekām, tostarp noteikumus par līguma izbeigšanas sekām.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) “pārdošanas līgums” ir jebkurš līgums, saskaņā ar kuru pārdevējs nodod vai apņemas nodot preču, tostarp vēl ražojamu vai izgatavojamu preču, īpašumtiesības patērētājam, un patērētājs maksā vai apņemas maksāt to cenu.

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/22/EK (2009. gada 23. aprīlis) par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību OV L 110, 1.5.2009., 30.lpp.

⁴⁵ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- b) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kura līgumos, uz ko attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kas nav saistīti ar tās komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju;
- c) “pārdevējs” ir jebkura fiziska vai jebkura privāta vai publiska juridiska persona, kura, tostarp ar jebkuras citas personas, kas darbojas šīs personas vārdā vai uzdevumā, starpniecību, saistībā ar līgumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kas ir saistīti ar tās komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju;
- d) “preces” ir jebkuri materiāli kustami priekšmeti, izņemot:
 - a) priekšmetus, ko pārdod izpildes procesā vai citādi saskaņā ar tiesību aktu prasībām;
 - b) ūdeni, gāzi un elektroenerģiju, ja vien tie nav laisti pārdošanā ierobežotā tilpumā vai noteiktā daudzumā.
- e) “distances pārdošanas līgums” ir jebkurš pārdošanas līgums, kas noslēgts saskaņā ar organizētu distances pārdošanas shēmu, pārdevējam un patērētājam vienlaikus fiziski neatrodas vienā vietā, un šā līguma noslēgšanai tiek ekskluzīvi izmantots viens vai vairāki distances saziņas līdzekļi, tostarp internets, līdz līguma noslēgšanas brīdim un pašā līguma noslēgšanas brīdī;
- f) “pastāvīgs informācijas nesējs” ir jebkurš instruments, kas patērētājam vai pārdevējam dod iespēju uzglabāt personīgi viņam adresētu informāciju, lai tā būtu pieejama turpmākai atsaucei informācijas mērķiem atbilstīgā laikposmā, un kas ļauj neizmainītā veidā pavairot uzglabāto informāciju;
- g) “komercgarantija” ir – papildus juridiskajam pienākumam sniegt atbilstības garantiju – jebkādas tirgotāja vai ražotāja (“garantētājs”) saistības pret patērētāju atlīdzināt samaksāto cenu vai preces nomainīt, salabot vai citādi novērst nepilnības, ja šīs preces neatbilst līguma noslēgšanas brīdī vai pirms līguma noslēgšanas garantijas paziņojumā vai attiecīgajā reklāmā izklāstītajām specifikācijām vai citām ar atbilstību nesaistītām prasībām;
- h) “līgums” ir vienošanās nolūkā radīt saistības vai citas tiesiskas sekas;
- i) “labošana” neatbilstības gadījumā ir preču atbilstības pārdošanas līgumam atjaunošana;
- j) “bez maksas” ir bez nepieciešamajām izmaksām, kas radušās, lai panāktu preču atbilstību, jo īpaši pasta izmaksām, darbaspēka izmaksām un materiālu izmaksām.

3. pants

Saskaņošanas pakāpe

Dalībvalstis nepatur spēkā vai neievieš noteikumus, kuri atšķiras no šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem, tostarp stingrākus vai mazāk stingrus noteikumus, lai nodrošinātu atšķirīgu patērētāju aizsardzības līmeni.

4. pants

Atbilstība līgumam

1. Pārdevējs nodrošina, ka preces attiecīgā gadījumā, lai atbilstu līgumam:

- a) ir līgumā noteiktajā daudzumā, kvalitātē un saskaņā ar aprakstu, tostarp, ja pārdevējs patērētājam uzrāda paraugu vai modeli, precēm piemīt šā parauga vai modeļa īpašības un tās atbilst parauga vai modeļa aprakstam;
 - b) ir derīgas jebkuram konkrētam nolūkam, kuram patērētājs tās pieprasa un ko patērētājs ir darījis zināmu pārdevējam līguma noslēgšanas brīdī, un pārdevējs ir tam piekritis; un
 - c) ir ar tādām īpašībām un tehniskajām spējām, kādas norādītas jebkurā paziņojumā pirms līguma noslēgšanas, kas veido neatņemamu līguma sastāvdaļu.
2. Preces atbilst līgumam, ja tās atbilst arī 5., 6. un 7. panta prasībām.
3. Jebkura vienošanās, kas izslēdz 5. un 6. panta prasības, atkāpjas no tām vai groza tās, kaitējot patērētājam, ir spēkā tikai tad, ja līguma noslēgšanas brīdī patērētājs zināja par preču īpašo stāvokli, un viņš ir nepārprotami pieņēmis šo īpašo stāvokli līguma noslēgšanas brīdī.

5. pants

Preču atbilstības prasības

Attiecīgā gadījumā preces:

- a) ir derīgas visiem nolūkiem, kādiem tāda paša apraksta preces parasti izmanto;
- b) ir piegādātas kopā ar tādiem piederumiem, tostarp tādā iepakojumā un ar tādām uzstādīšanas vai cita veida instrukcijām, kādus pircējs var sagaidīt saņemt; un
- c) ir ar tādām īpašībām un tehniskajām spējām, kādas parasti piemīt šā paša veida precēm un kādas pircējs var sagaidīt, ņemot vērā preču raksturu un jebkuru publisku paziņojumu, ko sniedzis pārdevējs, kas sniegts pārdevēja vārdā, vai ko sniegušas citas personas agrākos darījumu ķēdes posmos, tostarp ražotājs, izņemot gadījumus, kad pārdevējs pierāda, ka:
 - i) nebija vai pamatoti nevarēja būt informēts par šādu paziņojumu;
 - ii) līdz līguma noslēgšanas brīdim paziņojums ir koriģēts; vai
 - iii) šis paziņojums nevarēja ietekmēt lēmumu iegādāties preces.

6. pants

Nepareiza uzstādīšana

Ja preces ir nepareizi uzstādītas, jebkuru no nepareizās uzstādīšanas izrietošu neatbilstību uzskata par preču neatbilstību līgumam, ja:

- a) preces uzstādīja pārdevējs vai pārdevējs uzņēmās par to atbildību; vai
- b) tika paredzēts, ka preces uzstādīs patērētājs, un patērētāja veiktā nepareizā uzstādīšana notika nepietiekamu uzstādīšanas instrukciju dēļ.

7. pants

Trešās personas tiesības

Preces atbilstības līgumam noteikšanas brīdī saskaņā ar 8. pantu preces ir brīvas no visām trešo personu tiesībām, tostarp tiesībām, kas balstītas uz intelektuālo īpašumu, lai preces varētu izmantot saskaņā ar līgumu.

8. pants

Atbilstības līgumam noteikšanas brīdis

1. Pārdevējs ir atbildīgs par jebkuru neatbilstību līgumam, kas pastāv brīdī, kad:
 - a) patērētājs vai trešā persona, ko šim nolūkam izraudzījies patērētājs un kas nav pārvadātājs, ir ieguvis preces faktiskā valdījumā; vai
 - b) preces tiek nodotas patērētāja izvēlētajam pārvadātājam, ja šo pārvadātāju nepiedāvāja pārdevējs vai ja pārdevējs nepiedāvā pārvadājuma iespējas.
2. Gadījumos, kad preces uzstādījis pārdevējs vai pārdevējs uzņēmās par to atbildību, brīdis, kad ir pabeigta uzstādīšana, tiek uzskatīts par brīdi, kad patērētājs ieguvis preces faktiskā valdījumā. Gadījumā, kad tika paredzēts, ka preces uzstādīs patērētājs, brīdis, kad patērētājam bija samērīgs laiks uzstādīšanai, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 30 dienas pēc 1. punktā norādītā brīža, tiek uzskatīts par brīdi, kad patērētājs ieguvis preces faktiskā valdījumā.
3. Jebkādu neatbilstību līgumam, kas parādās divu gadu laikā no 1. un 2. punktā norādītā brīža, uzskata par pastāvējušu 1. un 2. punktā norādītajā brīdī, izņemot gadījumus, kad šāds pieņēmums ir nesavienojams ar preču vai neatbilstības būtību.

9. pants

Patērētāju tiesiskās aizsardzības līdzekļi neatbilstības līgumam gadījumā

1. Neatbilstības līgumam gadījumā patērētājs ir tiesīgs prasīt, lai saskaņā ar 11. pantu pārdevējs preces bez maksas padarītu atbilstīgas, salabojot vai nomainot tās.
2. Labošana vai nomaiņa jāveic samērīgā termiņā un nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam, ņemot vērā preču raksturu un nolūku, kādam patērētājs preces pieprasījis.
3. Patērētājs ir tiesīgs uz proporcionālu cenas samazinājumu saskaņā ar 12. pantu vai līguma izbeigšanu saskaņā ar 13. pantu gadījumos, kad:
 - a) labošana vai nomaiņa ir neiespējama vai nelikumīga;
 - b) pārdevējs nav veicis labošanu vai nomaiņu atbilstošā termiņā;
 - c) labošana vai nomaiņa sagādātu būtiskas neērtības patērētājam; vai
 - d) pārdevējs ir paziņojis vai no lietas apstākļiem skaidri izriet, ka pārdevējs nepadarīs preces atbilstīgas līgumam samērīgā termiņā.
4. Patērētājs ir tiesīgs aizturēt ikvienu vēl nesamaksātās cenas daļas maksājumu līdz brīdim, kad pārdevējs ir padarījis preces atbilstīgas līgumam.
5. Patērētājs nav tiesīgs izmantot šos tiesiskās aizsardzības līdzekļus tādā apjomā, kādā patērētājs ir veicinājis neatbilstību līgumam vai tās sekas.

10. pants

Preču nomaiņa

1. Ja pārdevējs izlabo preču neatbilstību līgumam, preces nomainot, tad pārdevējs uz sava rēķina pieņem atpakaļ nomainītās preces, ja vien puses nav vienojušās citādi pēc tam, kad patērētājs ir informējis pārdevēju par neatbilstību līgumam.
2. Ja patērētājs ir uzstādījis preces to raksturam un nolūkam atbilstošā veidā pirms neatbilstība līgumam kļuva redzama, pienākums pieņemt atpakaļ nomainītās preces ietver neatbilstīgo preču demontāžu un jauno preču uzstādīšanu vai ar to saistīto izmaksu segšanu.
3. Patērētājam nav pienākuma maksāt par nomainīto preču lietošanu laikā pirms to nomaiņas.

11. pants

Patērētāja izvēle starp labošanu un nomaiņu

Patērētājs var izvēlēties labošanu vai nomaiņu, ja vien izvēlētais variants nav neiespējams vai nelikumīgs vai, tos salīdzinot, nerada pārdevējam nesamērīgas izmaksas, ņemot vērā visus apstākļus, tostarp:

- a) preču vērtību, ja nebūtu neatbilstības līgumam;
- b) neatbilstības līgumam nozīmīgumu; un
- c) vai alternatīvo tiesiskās aizsardzības līdzekli varētu izmantot, nesagādājot ievērojamas neērtības patērētājam.

12. pants

Cenas samazināšana

Cenas samazinājums ir proporcionāls patērētāja saņemto preču vērtības samazinājumam, salīdzinot ar vērtību, kas būtu precēm, ja tās būtu atbilstīgas līgumam.

13. pants

Patērētāja tiesības izbeigt līgumu

1. Patērētājs izmanto tiesības izbeigt līgumu, par to nosūtot paziņojumu pārdevējam ar jebkādiem līdzekļiem.
2. Gadījumos, kad neatbilstība līgumam attiecas tikai uz dažām no līguma ietvaros piegādātajām precēm un ir pamats līguma izbeigšanai saskaņā ar 9. pantu, patērētājs var izbeigt līgumu tikai attiecībā uz šīm precēm, kā arī jebkurām citām precēm, kuras patērētājs iegādājies kā neatbilstīgo preču piederumus.
3. Ja patērētājs izbeidz līgumu visā tā kopumā vai tikai attiecībā uz dažām līguma ietvaros piegādātajām precēm saskaņā ar 2. punktu:
 - a) pārdevējs bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 14 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas atmaksā patērētājam samaksāto cenu un sedz ar atmaksu saistītos izdevumus;

- b) patērētājs bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 14 dienu laikā no paziņojuma nosūtīšanas uz pārdevēja rēķina atgriež pārdevējam preces;
- c) ja preces nevar atgriezt, jo tās ir iznīcinātas vai zudušas, patērētājs sedz tādu neatbilstīgo preču vērtību naudas izteiksmē, kāda tām būtu atgriešanas dienā, ja patērētājs tās būtu saglabājis līdz šai dienai neiznīcinātas vai nezudušas, izņemot gadījumus, kad iznīcināšanu vai zudumu izraisījusi preču neatbilstība līgumam; un
- d) patērētājs maksā par saņemto preču izmantošanu tikai tādā apmērā, kādā vērtības samazinājums pārsniedz parastas izmantošanas gadījumā radušos nolietojumu. Maksa par vērtības samazinājumu nepārsniedz cenu, kas samaksāta par precēm.

14. pants

Termiņi

Patērētājam ir tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekli preču neatbilstības līgumam gadījumā, ja neatbilstība parādās divu gadu laikā no attiecīgā atbilstības noteikšanas brīža. Ja 9. pantā paredzētās tiesības saskaņā ar valstu tiesību aktiem ir pakļautas noilgumam, šis noilgums nedrīkst būt īsāks par diviem gadiem no attiecīgā atbilstības noteikšanas brīža.

15. pants

Komercgarantijas

1. Komercgarantija ir saistoša garantētājam saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti:
 - a) pārdevēja sniegtajā informācijā pirms līguma noslēgšanas, tostarp jebkuros paziņojumos pirms līguma noslēgšanas, kas veido neatņemamu līguma sastāvdaļu;
 - b) pirms līguma slēgšanas vai līguma slēgšanas laikā pieejamā reklāmā; un
 - c) garantijas paziņojumā.

Ja garantijas paziņojums ir mazāk labvēlīgs patērētājam nekā nosacījumi, kas izklāstīti pirms līguma slēgšanas pārdevēja sniegtajā informācijā vai reklāmā, komercgarantija ir saistoša saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti pirms līguma slēgšanas sniegtajā informācijā vai reklāmā, kas saistīta ar komercgarantiju.
2. Garantijas paziņojumu dara pieejamu uz pastāvīga informācijas nesēja un to sagatavo vienkāršā, saprotamā valodā. Tajā iekļauj šādu informāciju:
 - a) skaidrs paziņojums par patērētāja likumiskajām tiesībām, kā to paredz šī direktīva, un skaidrs paziņojums, ka komercgarantija šīs tiesības neskar; un
 - b) komercgarantijas nosacījumi, kas pārsniedz patērētāja likumiskās tiesības, informācija par ilgumu, pārnēsāmību, teritoriālo piemērošanas jomu un jebkādu izmaksu esību, kādas varētu rasties patērētājam, lai gūtu labumu no komercgarantijas, garantijas devēja vai personas, pret kuru izvirzāmas prasības, ja šī persona nav garantijas devējs, nosaukums un adrese, un prasības celšanas procedūra.
3. Šā panta 2. punkta neievērošana neskar komercgarantijas saistošo raksturu garantijas devējam.

4. Dalībvalstis var noteikt papildu noteikumus komercgarantijām, ciktāl tie nesamazina šajā pantā noteikto aizsardzības līmeni.

16. pants

Tiesības uz atlīdzinājumu

Ja pārdevējs ir atbildīgs patērētājam par neatbilstību līgumam, kas radusies kādas personas darbības vai bezdarbības dēļ agrākā darījumu ķēdes posmā, pārdevējs ir tiesīgs izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret atbildīgo personu vai personām darījumu ķēdē. Valsts tiesību aktos nosaka personu, pret kuru pārdevējs var vērst tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kā arī to īstenošanas kārtību un nosacījumus.

17. pants

Izpilde

1. Dalībvalstis nodrošina atbilstīgus un efektīvus līdzekļus, lai nodrošinātu šīs direktīvas ievērošanu.
2. Šā panta 1. punktā minētie līdzekļi ietver noteikumus, kuri paredz, ka viena vai vairākas no šādām iestādēm, kā noteikts attiecīgajos valsts tiesību aktos, var iesniegt pieteikumu valsts tiesā vai kompetentajās administratīvajās iestādēs, lai nodrošinātu, ka tiek piemēroti valsts noteikumi, ar kuriem transponē šo direktīvu:
 - a) valsts iestādes vai to pārstāvji;
 - b) patērētāju organizācijas, kurām ir likumīgas intereses patērētāju aizsardzībā;
 - c) profesionālas organizācijas, kurām ir likumīgas intereses rīkoties.

18. pants

Imperatīvais raksturs

Neviena līgumiska vienošanās, kura patērētājam par ļaunu izslēdz šo direktīvu transponējošo valsts pasākumu piemērošanu, atkāpjas no tiem vai maina to ietekmi, pirms patērētājs ir vērsis pārdevēja uzmanību uz neatbilstību līgumam, nav patērētājam saistoša, izņemot gadījumus, kad līgumslēdzējas puses izslēdz 5. un 6. pantā noteiktās prasības, atkāpjas no tām vai maina to ietekmi saskaņā ar 4. panta 3. punktu.

19. pants

Direktīvas 1999/44/EK, Regulas (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvas 2009/22/EK grozījumi

1. Direktīvas 1999/44/EK 1. pantu groza šādi:

- a) 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus par dažiem patēriņa preču pārdošanas līgumu, kas nav distances pārdošanas līgumi, aspektiem un saistītajām garantijām, lai nodrošinātu vienādu patērētāju tiesību aizsardzības minimālo līmeni iekšējā tirgū.”

- b) 2. punktu groza šādi:

- i) f) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“f) “labošana” neatbilstības gadījumā ir patēriņa preču atbilstības pārdošanas līgumam atjaunošana;”

ii) pievieno šādu punktu:

“g) “distances pārdošanas līgums” ir jebkurš pārdošanas līgums, kas noslēgts saskaņā ar organizētu distances pārdošanas shēmu, pārdevējam un patērētājam vienlaikus fiziski neatrodoties vienā vietā, un šā līguma noslēgšanai tiek ekskluzīvi izmantots viens vai vairāki distances saziņas līdzekļi, tostarp arī internets, līdz līguma noslēgšanas brīdim un pašā līguma noslēgšanas brīdī”.

2. Regulas (EK) Nr. 2006/2004 pielikumā pievieno šādu punktu:

“22. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) N/XXX (XX/XX/201X) par dažiem preču tiešsaistes un citas distances pārdošanas līgumu aspektiem (OV....)”

3. Direktīvas 2009/22/EK I. pielikumā pievieno šādu punktu:

“16. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) N/XXX (XX/XX/201X) par dažiem preču tiešsaistes un cita veida distances pārdošanas līgumu aspektiem (OV....)”

20. pants

Transponēšana

1. Normatīvie akti un administratīvie noteikumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, dalībvalstīs stājas spēkā vēlākais [datums, kas ir divus gadus pēc stāšanās spēkā].
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.
3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā
priekšsēdētājs

Padomes vārdā
priekšsēdētājs